



"KEREK ERDŐ"
Pedagógiai Program



Nagyerdei Óvoda
Debrecen



NAGYERDEI ÓVODA

☒4032 Debrecen, Pallagi út 3.

☎: 52/ 536-612, 536-613, 30/ 462-1842

OM: 030891

E-mail: nagyerdei@ovoda.debrecen.hu

www.nagyerdeiovoda.hu

„Debrecen Város Közoktatásáért” díjas, előminősített -REFERENCIA intézmény

Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Állatbarát óvoda, Madárbarát Óvoda, Klímanócska program óvoda



Tartalomjegyzék

A pedagógiai program jogszabályi háttere és egyéb szabályozók.....	3
A program készítői.....	5
Mottó.....	6
1. Az óvoda bemutatása.....	7
1.1. A programunkban érvényesülő alapelvek, értékek.....	9
1.2. Az óvoda irányítási, szervezeti struktúrája.....	10
2. Gyermekkép.....	12
3. Óvodakép.....	13
4. Pedagóguskép.....	15
5. Az óvodai nevelés célja, feladatai, módszerei.....	22
5.1. Az óvodai nevelés célja.....	22
5.2. Az óvodai nevelés feladatai.....	23
5.3. Az óvodai nevelés módszerei.....	36
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	37
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	44
8. A gyermekek képesszint mérése-a gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	64
9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése.....	66
10. A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	72
11. Tankötelezettség.....	74
12. Az óvoda kapcsolatai.....	75
13. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	81
14. Balesetvédelem.....	84
15. Pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések	85
16. Irodalom.....	86
17. Záradék.....	89
Mellékletek, függelékek	

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE ÉS EGYÉB SZABÁLYOZÓK

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.)
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (a továbbiakban: Nkt. Vhr.)
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (a továbbiakban: ONAP)
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (a továbbiakban: EMMI rendelet)
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
(https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/)
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről
(BM/19703-3/2024.)
(https://www.oktatas.hu/kozneveles/az_oktatasert_felelos_miniszter_altal_jovahagyott_felszerelésjegyzek)
- Az intézmény alapító okirata

A nevelőtestület elfogadása után, az igazgató-, és a fenntartó jóváhagyásával e program alapján folytatjuk nevelőmunkánk.

A program módosítható a nevelőtestület, a szülők kezdeményezésére.

A **Kerek Erdő Pedagógiai Programot** kiegészíti az intézmény

Szervezeti és Működési Szabályzata és Házirendje.

Óvodánk pedagógiai programja az intézmény több éves cselekvési programja, amely a helyi körülményekre, igényekre és lehetőségekre alapozva meghatározza:

- Az óvodánkban folyó nevelés alapelveit, célját, feladatát.
- Az óvodai élet megszervezését.
- Az óvodai nevelés alapvető feladatait.
- Azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, **melyek által minden**
- **gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez, / ez módosult/**
- Az óvodai élet tevékenységformáit.
- Az óvoda kapcsolatait - a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységet.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődésének nyomon követését, értékelését.
- A fejlődés jellemzőit az óvodáskor végére.

A PROGRAM KÉSZÍTŐI

A program készítői a Nagyerdei Óvoda óvodapedagógusai

Dr. Hegedűsné Szőke Éva

Dr. Balla Györgyné

Elek Andrea

Hontiné Borics Márta

Kammererné Koczka Katalin

Kovács Emese

Magyar Zoltánné

Makai Valéria

Petrofszkyné Szeifert Piroska

Potornai Márta

Szabó- Maxim Piroska

Virág Anikó

MOTTÓ

„Néhány évvel ezelőtt rám hagyta valaki az élet három szabályát.
Most továbbadom, mert nagyon hasznosnak találtam:
az első: indulj,
a második: menj tovább,
a harmadik: segíts valaki másnak is elindulni!”
/Th. Adams/



1. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

A természet ajándéka az a csodálatos környezet, amely körül veszi óvodánkat Debrecenben, a Nagyerdő és a város találkozásánál.

A természeti környezet számtalan többletismeret megszerzésére ad lehetőséget, évszokról-évszakra, napról- napra a szemünk láttára bontakozik ki, és változik a mindenkori valóság. A gyermekek és a természet között közvetlen módon szövődik kapcsolat, észrevétlenül jön közel hozzájuk a természet. Természetes közegükben ismerkednek növényekkel, állatokkal, észrevétlenül lesznek természetvédők, környezetszeretők.

A természet, az élővilág szeretete és védelme megalapozza a környezettudatos magatartás kialakulását, amely a későbbi évek során is elkíséri majd őket, ezért mindenkor élünk a környezet adta lehetőségekkel.

Udvarunk fás-, bokros területeivel szinte beleolvad az óvodát körülvevő erdőbe. Távol a városi közlekedés zajától, mindennap jó levegőn játszhatnak, mozoghatnak az idejáró gyermekek.

Óvodánk korszerű, és modern felszereltsége maximálisan elősegíti a gyermekek testi-, szellemi és erkölcsi fejlődését.

Nyugodt, zavartalan működésünkhöz minden feltétel adott.

Belső környezetünk:

- apartmanos épületszerkezet: nyolc önálló csoportszoba hozzátartozó mosdóval, öltözővel és fedett terasszal
- tornaterem – mászófal
- aula- összejövetelek, rendezvények szervezésére, lebonyolítására

Külső környezetünk:

- futballpálya, műfüves futballpálya
- rekortán futópálya
- KRESZ pálya
- „Mendegélő” mezítlábas út
- távolugró gödör, ugróiskolák
- Nyolc önálló udvarrész saját homokozóval, magaságysokkal, változatos udvari játékeszközökkel, sporteszközökkel

A belső környezet harmonikusan illeszkedik a külsőhöz, szinte minden eszköz és tárgy természetes anyagból van.

Ideális környezetben, magas színvonalú pedagógiai munkával biztosítjuk gyermekeink egyéni képességfejlődését. Arra törekszünk, hogy gyermek központú nevelésünkkel megtartsuk a velünk kapcsolatban állók elégedettségét.

A nevelőtestület innovatív munkájának eredményeként két „Jó gyakorlatunk” van:

- Jó itt gyerekeknek lenni
- Együtt a szülőkkel

Mindkét jó gyakorlatunkat több óvoda is megismerte, gyakorlati bemutatókat, illetve szakmai tanácskozásokat tartottunk részükre. Lehetőség és igény szerint az elkövetkező években is tervezzük „Jó gyakorlataink” bemutatását, terjesztését más óvodáknak.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időszakában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Programunkat szakmailag elkötelezett, elhivatott óvodapedagógusaink tartalmas tevékenységekkel, szervezett programokkal valósítják meg. Gyermekeinknek sokszínű tevékenységet biztosítunk, különös tekintettel a szabad játékra, a játék tevékenységen keresztül az egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmakra.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy az idejövő gyermekek:

- Személyisége kibontakozzon, önmagukhoz képest testileg, szellemileg, lelkiileg fejlődjenek, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.
- Olyan szeretetteljes óvodai légkört teremtsünk, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi. Ahol a gyerekek jól érzik magukat, számukra az óvodai élet élményszerű, tartalmas és biztonságos.
- Esetleges hátrányaik csökkenjenek.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom övezze.

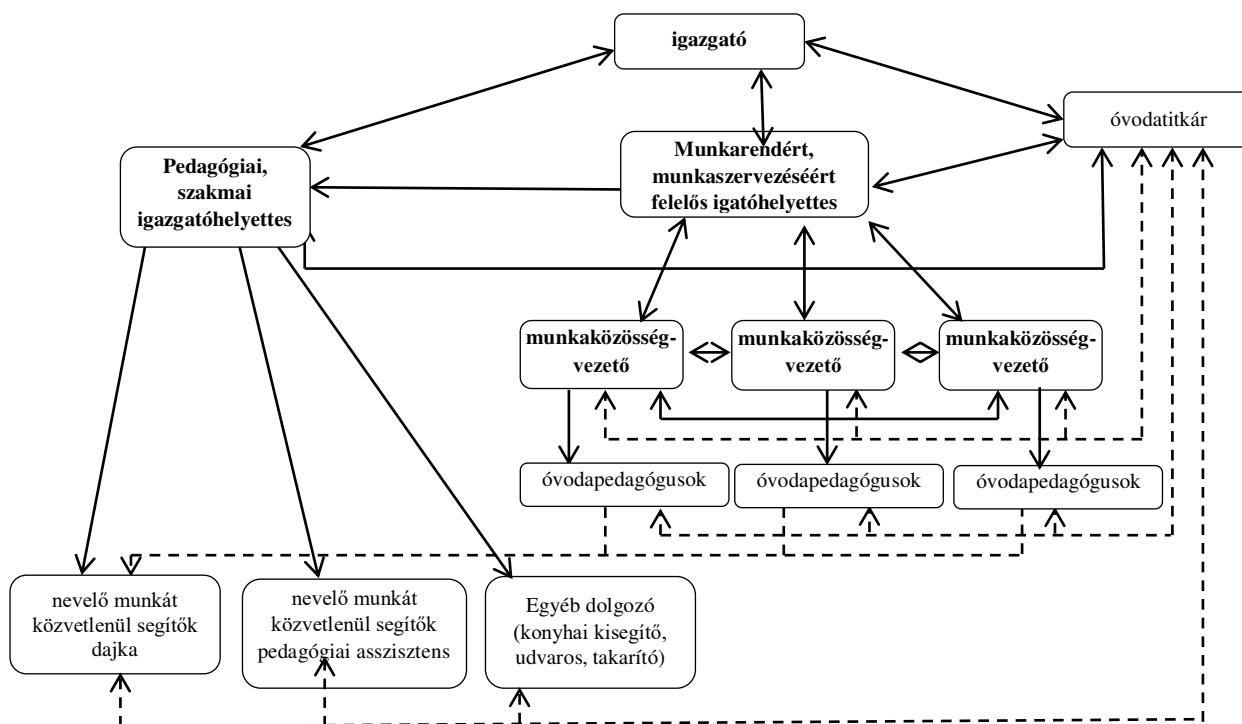
Programunkban pedagógiai hangsúlyt kap:

JÁTÉK- MOZGÁS- ANYANYELV- KÖRNYEZETTUDATOSSÁG

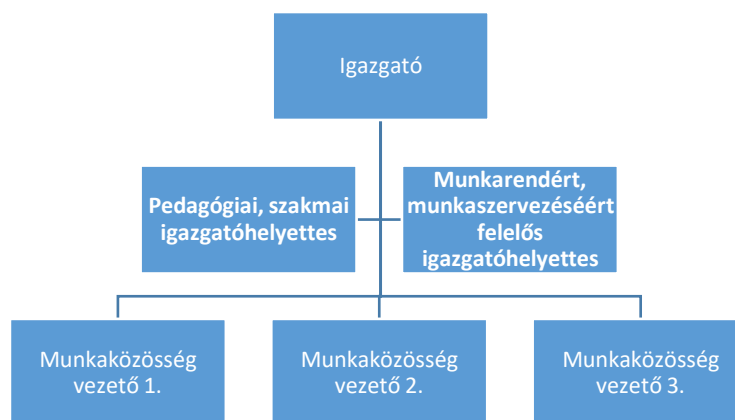
1.1.A PROGRAMUNKBAN ÉRVÉNYESÜLŐ ALAPELVEK, ÉRTÉKEK

- Gyermeki jog érvényesítése.
- A játék, a szabadjáték hangsúlyának érvényesülése.
- A mozgás szükségletének kielégítése.
- A valódi tudáshoz juttatás tevékenységeken keresztül.
- A komplexitás érvényesítése.
- Tapasztalatba ágyazott differenciált képességfejlesztés.
- Szeretetteljes gondoskodás, elfogadás, bizalom, tisztelet, megbecsülés.
- Az anyanyelvi nevelés fontossága.
- A gyermek, mint egyén a közösségben.
- Szokás-, szabályrendszer alakítása.
- Megfelelő életvitel, egészséges életmód, életvezetési készségek fejlesztése.
- Környezettudatos viselkedésre, fenntarthatóságra nevelés.
- Családokkal való együttműködés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása. /lásd pl. Esélyegyenlőségi terv/.
Az SNI-s gyermek speciális fejlesztését a szakértői bizottság véleménye alapján a gyógypedagógussal együttműködve végezzük el.
Dokumentálása egyéni fejlesztési tervben történik.
- Inkluzivitás
- Multikulturális nevelés – más kultúra megismerése, megismertetése
- A „másság elfogadása”, az elfogadásra irányuló - integrált nevelés megvalósítása
- A gyermeki tevékenység érvényesülése: az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

1.2.AZ ÓVODA IRÁNYÍTÁSI, SZERVEZETI STRUKTÚRÁJA



Az óvoda vezetésének struktúrája



Az igazgatóhelyettes/- k feladata:

Az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát közvetlenül segítők, és egyéb dolgozók irányítása.

A pedagógiai programmal koherensen az óvodapedagógusok látogatási rendjének kidolgozása.

- A látogatásokról feljegyzések készítése, az óvodapedagógusok, pedagógiai munkájának szakmai elemzése.
- A pedagógusok éves nevelési-tanulási tervezésének ellenőrzése.
- Részvétel az óvodapedagógusok teljesítmény értékelésében.
- A nevelőmunkát közvetlenül segítő dolgozók munkájának ellenőrzése.

- Az ellenőrzésről feljegyzés készítése.
- Részvétel a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dolgozók teljesítmény értékelésében.
- Mindketten felelnek a munkaszervezésért: a helyettesítésért, a szabadságolásért.
/feladataik a munkaköri leírás szerint/

A munkaközösség vezetők feladata:

- Pedagógiai programunk megvalósításának szakmai segítése, szükség szerint részvétel az átdolgozásban.
- A pedagógiai programmal koherensen az óvodapedagógusok látogatási rendjének kidolgozása.
- A látogatásokról feljegyzések készítése, az óvodapedagógusok, pedagógiai munkájának szakmai elemzése.
- A munkaközösségi tagok éves nevelési-tanulási tervezésének ellenőrzése.
- Részvétel az óvodapedagógusok teljesítmény értékelésében.
- A munkaközösségi tagok által felvetett szakmai kérdések megvitatásának koordinálása.

Az Önértékelési Támogató Munkacsoport működtetése

Az Önértékelési Támogató munkacsoport a mindenkori hatályos törvény, rendelet, önértékelési kézikönyv alapján szerveződik. Struktúrája megegyezik az intézmény vezetésének felépítésével.

Tagjai:

Az intézmény vezetősége (igazgató, igazgatóhelyettesek, munkaközösség vezetők).

Az önértékelést támogató munkacsoport feladatai:

- A csoporttagok kiemelt szerepet kapnak az intézményi önértékelés előkészítésében és megtervezésében, a pedagógusok és a partnerek tájékoztatásában, valamint az öt évre szóló intézményi önértékelési program és az éves önértékelési terv elkészítésében.
- Az intézményi önértékelés során többféle adatgyűjtő eszközt használ az intézmény. A szakszerűség és az időgazdálkodás szempontjából egyaránt fontos a kollégák bevonása az önértékelés lebonyolításába, melynek módját az éves önértékelési tervben kell rögzíteni. A bevont kollégák felkészítése és folyamatos támogatása az önértékelést támogató munkacsoport feladata, noha az adatgyűjtést vagy értékelést alapesetben nem az önértékelést támogató csoporttagok végzik.

2. GYERMEKKÉP

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Célunk:

- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó legyen.
- Érvényesüljön a hátránycsökkentő szerep, és az előítéletmentesség.
- A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet meghatározó szerepe.
- A gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése.
- Minden gyermek egyformán, magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk:

A családokkal együttműködve, nevelési tevékenységüket kiegészítve és azt segítve olyan gyermekek nevelése, akik 6 – 7 éves korukra:

- Testileg, lelkileg, értelmileg és erkölcsileg egészségesen fejlettek.
- Rendelkeznek az életkoruknak megfelelő testi-, lelki képességekkel, készségekkel.
- Határozott fellépésűek, magabiztosak, pozitív az énképük, önállóak, dönteni tudnak, jól alkalmazkodnak, gyors a helyzetfelismerésük, jó kommunikációs képességűek, iskolai életre alkalmasak.
- Jól érzik magukat társaik, és a felnőttek között az óvodánkban.
- Aktívak, érdeklődők, szívesen tevékenykednek.
- Választékosan beszélnek anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezik ki.

3. ÓVODAKÉP

- **A gyermek nevelése a család joga, és kötelessége**, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- Az óvodai nevelés a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig tart.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja.
- Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő.
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Az óvodai nevelés alapelvei:
 - a gyermeki személyiség elfogadása, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom,
 - a nevelés, mely lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
 - az óvodai nevelésben alkalmazott, a gyermek személyiségéhez igazodó pedagógiai hatások.
 - a gyermeki szükségletek kielégítése,
 - az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
 - a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítása,
- Az alapelvek megvalósítása érdekében az óvoda gondoskodik:
 - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
 - e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról,
 - emberi értékek közvetítéséről;
 - a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az intézményben német nyelvű integrált óvodai nevelés folyik a Nagyerdei Óvoda „Kerek Erdő” Pedagógiai Programjának 14.sz.függeléke (Anhang Nr. 14 des Pädagogischen Programms „Runder Wald“ des Kindergartens Nagyerdei) a Runder Wald német nyelvű óvodai nevelés programja szerint.

A „Runder Wald” program a 14. sz. függelékben található.

4. PEDAGÓGUSKÉP

2.1. Elvárás a gyakornoktól

A gyakornok a gyakornoki idő két éve alatt szerezzen tapasztalatot az óvodai élet minden területén.

A gyakornok ismerje meg:

- Az intézmény működésének általános szabályait, a működés rendjét, a nevelőtestületet.
- Az intézmény pedagógiai programját.
- A tanügy-igazgatási dokumentumokat, ezek alkalmazás módját.
- Az intézmény gyakornoki szabályzatát.
- Az óvodában folyó nevelő-, oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait.
- Az intézmény szervezeti -, és működési rendjét.

A gyakornok mélyítse el ismereteit az óvodai csoport:

- Életkori sajátosságai, pszichológiai fejlődése területén.
- A kompetenciák fejlesztése területén (szakmai, módszertani fejlődés).
- Az óvodai nevelési tartalmak, tevékenységek területén.
- A neveléshez kapcsolódó eszközök használata területén.

A gyakornok fejlessze:

- képességeit a szociális tanulás, az önálló tanulás területén.
- kommunikációs képességeit a gyerekekkel, szülőkkel, munkatársakkal.
- konfliktuskezelési technikáit.
- időgazdálkodási képességeit
- tervezés, tudatosság képességeit.

A gyakornok teljesítse:

- Rendszeres hospitálás a mentornál, és alkalmanként hospitálás más pedagógusnál.
- Konzultáció a mentorral, vezetőivel, más pedagógusokkal.
- A szülői értekezlet egy részének megtartása
- Éves nevelési-, tanulási terv készítése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Féléves (évközi)-, évvégi értékelés elkészítése.

A gyakornok:

- Működjön együtt szorosan mentorával.
- Feladatait pontosan, határidőre végezze el.
- Készüljön elméletben és gyakorlatban tudatosan, aktívan, felelősségteljesen és lelkiismeretesen gyakornoki vizsgájára.

2.2. Elvárás a Pedagógus I., a Pedagógus II., és a Mesterpedagógustól a kompetencia területek mentén

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás.

Pedagógus I.

- Elméleti és gyakorlati (tapasztalati) tudását önállóan, integrált módon alkalmazza.
- A gyermekek fejlődését segítő módszereket, szervezési formát válasszon.
- A hagyományos, és az IKT eszközöket hatékonyan, szakszerűen alkalmazza.

Pedagógus II.

- Szaktudományi tudását minél hatékonyabban integrálja.
- Rendelkezzen a rugalmas stratégia alakítás képességével.
- Legyen önálló.
- Legyen nyitott a külső változásokra
- Aktívan vegyen részt az intézmény szakmai munkájában.

Mesterpedagógus

- Rendelkezzen a szakmai munkához szükséges fejlesztési elképzelésekkel.
- Kezdeményező szerepet töltsön be.
- Segítse és irányítsa kollégái szakmai fejlődését.

2.kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.

Pedagógus I.

- Legyen tudatos és szakszerű.
- Pedagógiai munkáját tervezze az éves nevelési-, tanulási,- heti,- napi fejlesztési terv szintjén.
- Tervezése legyen koherens az alap programmal (ÓNOAP) és a pedagógiai programmal.
- A tervezés tartalma, struktúrája, logikai felépítése legyen korszerű, ismereteit és pedagógiai céljait tükrözze.
- Terveit reflektív módon elemezze és értékelje.

Pedagógus II.

- Kritikusan, és konkrét céloknak megfelelően válasszon forrást és eszközt.
- Kreatívan, különböző változatokban gondolkodjon.
- Tudatosan használja a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket, kölcsönhatásokat.

Mesterpedagógus

- Munkájában legyen kezdeményező és együttműködő.
- Aktívan vegyen részt az intézmény fejlesztési folyamatában.
- Értékelési, rendszerfejlesztési tapasztalatait használja fel a helyi fejlesztési munkában.

3.kompetencia: A tanulás támogatása

Pedagógus I.

- Ismerje és alkalmazza a tanulási és tanítási stratégiákat.
- Optimális tanulási környezet megteremtésével vegye figyelembe a gyermekek sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit.
- A gyermekeket megfelelő módon motiválja.
- A gyermeki érdeklődést és figyelmet folyamatosan tartsa fenn.
- A gyermekek tanulási nehézségeit ismerje fel, és törekedjen a megoldásra.
- Törekedjen a gyermekek óvodai és óvodán kívüli tevékenységének összehangolására.

Pedagógus II.

- Életkornak, egyéni sajátosságoknak megfelelő tanulási stratégiákat, módszereket alkalmazzon.
- Legyen együttműködő és kezdeményező a problémák kezelésében az érintettek körében.
- Legyen nyitott az új módszerek, IKT eszközök megismerésére és azok alkalmazására a tanulási folyamatokban.

Mesterpedagógus

- Legyen aktív a fejlesztő programok, jó gyakorlatok kidolgozásában, és más pedagógusokkal való megismertetésében.
- Ötleteit, fejlesztéseit terjessze az intézményi tanulásfejlesztés szolgálatába

4. kompetencia: A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléshez, oktatáshoz szükséges megfelelő módszertani felkészültség.

Pedagógus I.

- Pedagógiai helyzetek teremtésével segítse elő a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális, erkölcsi fejlődését.
- Pedagógiai gyakorlatának szakszerű elemzésével alakítson a gyermekekről, és személyiségfejlesztésük lehetőségeiről reális képet.
- Alkalmazzon hatékony gyermek megismerési technikákat
- Készítsen egyéni fejlesztési tervet
- Érvényesítsen egyéni bánásmódot a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel.

Pedagógus II.

- Komplex nevelési helyzeteket teremtsen.
- Ismerje fel a pedagógiai problémákat, és törekedjen azok megoldására
- Alakítson és valósítson meg fejlesztési terveket.

Mesterpedagógus

- Szakmai tudását ossza meg.
- Magas szintű eredményei birtokában vegyen részt a kezdők szakmai támogatásában.

5.kompetencia: A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi- kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

Pedagógus I.

- A gyermek közösséget tudatosan szervezze, teremtsen közösségfejlesztő pedagógiai helyzeteket, melyek elősegítik a gyermek közösség alakulását.
- Legyen képes a jó kommunikációra, együttműködésre.
- Alakítsa a gyermekekben a nemzeti értékeket, és azonosságtudatot.
- Ismerje fel a konfliktusokat, és segítse azok építő megoldását.

Pedagógus II.

- A különböző értékeket, véleményeket ismerje meg, fogadja el, és tartsa tiszteletben.
- Teremtsen pedagógiai helyzeteket, melyek elősegítik a gyermekekben az értékek, vélemények megismerését, elfogadását, tiszteletben tartását.

Mesterpedagógus

- Segítse a kollégák fejlődését a közösségépítésben.

6. kompetencia: A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Pedagógus I.

- Rendelkezzen szakszerű tudással az értékelés folyamatáról, formáiról és módszereiről.
- Ismerje és alkalmazza a helyi sajátosságoknak megfelelő mérés, értékelés eszközeit, módszereit.
- Határozzon meg megfelelő értékelési formákat, módszereket és eszközöket.
- Az értékelés során vegye figyelembe a differenciálást és az individualizálást.
- Az értékelés etikai normáit tartsa be.

Pedagógus II.

- Vegyen részt a pedagógiai céloknak megfelelő értékelési eszközök fejlesztésében.
- Az értékelés különböző funkcióit használja a gyermekek személyiségfejlesztésére.

Mesterpedagógus

- Legyen aktívan együttműködő a kollégáival az intézmény értékelő munkájának fejlesztése érdekében.
- Tevékenyen vegyen részt az intézményi értékelési folyamatokban.

7.kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése, és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

Pedagógus I.

- Ismerje az országos és intézményi szintű dokumentumok fenntarthatóságra nevelésre vonatkozó elvárásait.
- Legyen szakterületének megfelelő tudása a környezeti nevelésről, és a fenntarthatóság fogalmáról, alapelveiről; törekedjen mindennapi pedagógiai tevékenységébe beépíteni ezeket.

Pedagógus II.

- Rávilágít a személyes felelősség fontosságára, képes megerősíteni a gyermekeket abban, hogy saját viselkedésükkel és cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához.
- Kezdeményező szerepet vállal a fenntarthatóságra nevelés intézményi programjának tervezésében és megvalósításában.

Mesterpedagógus

- Referencia személyiségként sokoldalúan támogatja kollégái, valamint a gyermekek kompetenciáinak és attitűdjének fejlődését.
- Munkájában kezdeményező, cselekvően részt vesz az intézmény fenntarthatósággal kapcsolatos fejlesztési folyamatában, fejlesztő programok, jó gyakorlatok kidolgozásában.

8.kompetencia: Kommunikációs és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Pedagógus I.

- Együttműködése legyen partneri a gyermekekkel, szülőkkel, kollégákkal, az intézmény életében szerepet játszó szakemberekkel.
- Kommunikációja legyen segítő és hiteles.
- Nyelvhasználata legyen igényes.
- Gyors helyzetfelismerés, konfliktus helyzetek feltárása és megoldása jellemezze.
- Rendelkezzen reális önismerettel, jellemezze kommunikációs önfejlesztés.
- Szakszövegeket pontosan értelmezze, legyen képes azok alkotására.
- Legyen tájékozott az információs, forrásokról, elérhetőségekről, ezeket használja fel szakmai munkájában.

Pedagógus II.

- Aktívan működjön közre az intézményi tevékenységekben.
- Legyen tájékozott szakmai kérdésekben.
- Önállóan alkosson véleményt.
- Aktív, kezdeményező szerep jellemezze az intézményen belüli szakmai és szervezeti megbeszéléseken.

Mesterpedagógus

- Vállaljon részt a tudásmegosztásban.
- Kollégái szakmai fejlődését rendszeresen támogassa, és értékelje.
- Aktív szakmai kapcsolatokat működtessen.
- Felelősségteljesen vegyen részt szakmai kérdések megvitatásában.

9.kompetencia: elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

Pedagógus I.

- Jellemezze saját szakmai szerepvállalásának megfogalmazása, önismeretének, saját személyiségének fejlesztése.
- Törekedjen szakmai tevékenységének javítására, felkészültségének folyamatos fejlesztésére.

- Rendszeresen tájékozódjon a szakirodalomban, azokat megfelelően elemezze, értelmezze.
- Jellemezze innovativitás, kreativitás, kezdeményezőképeség, pontosság.
- Legyen megbízható.

Pedagógus II.

- Legyen kezdeményező szakmai párbeszédekben, egyeztetésekben, foglaljon állást, a pedagógusokat, intézményt érintő kérdésekben.
- Legyen kezdeményező, vállaljon aktív szerepet az intézményt érintő nevelési-, oktatási problémák értelmezésében, problémamegoldásban.

Mesterpedagógus

- Legyen kezdeményező, vállaljon vezető szerepet a kollégák szakmai támogatásában és az intézmény szervezeti életében.
- Legyen kezdeményező szakmai párbeszédekben.
- Saját reflektív, szakmai elemző technikáit ossza meg.
- Lássá el fejlesztési projektek, pályázatok tervezését, megvalósítását.
- Helyi innovációkban segítse kollégáit.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATAI, MÓDSZEREI

5.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA:

Célunk:

- A gyermeki aktivitást, motiváltságot, kíváncsiságot ébren tartani, kielégíteni, a kreativitás előtérbe helyezni.
- Érvényesíteni az ismeretet, képességet, attitűdöt.
- Esélyegyenlőséget teremtő, diszkrimináció mentes légkört biztosítani.
- Az inkluzív pedagógiai gyakorlat alkalmazásával a befogadó közösség /gyermek, szülők, alkalmazotti kör/ és az integrált gyermekek közötti optimális kapcsolatot kialakítani.
- Gyermekünk elmélyülten, kreatívan tudjanak játszani.
- Életkori sajátosságaiknak és egyéni képességeiknek megfelelően, önmagukhoz képest fejlődjenek testileg, mentálisan, erkölcsileg és értelmileg.
- Szeressenek mozogni, használják ki a rendelkezésükre álló, óvodánk által biztosított nagy területet.
- Tudatosuljon bennük, hogy a sokféle mozgás, a helyes táplálkozás, a tisztálkodás, az időben történő pihenés, stb., mind saját egészségük megóvását, és fejlődésüket szolgálja.
- Legyenek képesek pozitívan alkalmazkodni, együttműködni, érzékenyen reagálni társas és természeti környezetükre, óvják és gondozzák azt.
- Őrizzék és ápolják anyanyelvünket, valamint népi és helyi hagyományainkat.

A fogalmak egységes értelmezése a 1. sz. függelékben található.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,8.,9. kompetencia

- Ismerje a gyermekek személyiségét és családi hátterét.
- Pedagógiai tevékenységével egészítse ki a családi nevelést.
- A gyermekek életkorát, igényeit figyelembe véve nyugodt, derűs légkört teremtsen.
- Érvényesítse az inkluzivitást természetes élethelyzetek megteremtésével.
- A csoportszobák, a terasz, az udvar, a tágabb környezet - erdő, séták stb. - adta lehetőségek kihasználásával a gyermekek mozgásigényét játékkal, mozgással elégítse ki, a gyermekek mozgáskészségét fejlessze.
- Alakítson a gyermekekben a természeti, társadalmi környezethez való pozitív viszonyt.

- Megfelelő beszédhelyzetek megteremtésével a gyermekek kommunikációs képességét folyamatosan fejlessze.
- Erkölcsi és közösségi neveléssel a gyermekek szocializációját segítse.
- A gyermekek, a családok speciális szükségleteinek, igényeinek figyelembevételével vonjon be szakembereket, segítőköt az esetleges hátrányok csökkentése érdekében.
- Valósítsa meg azokat a nevelési feladatokat és tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- Ismerje meg kompetencia határait, szükség esetén kérje a szakemberek segítségét. /gyermekvédelmi felelős, szociális munkatárs- családsegítő, pszichológus/.

5.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Egészségfejlesztési program

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen az alábbi területekre terjednek ki:

1. Egészséges táplálkozás,
2. Mindennapos mozgás, testmozgás,
3. Személyi és környezeti higiéné,
4. Bántalmazás és erőszak megelőzése,
5. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás.
6. Életvezetési készség fejlesztése.

1.Egészséges táplálkozás

Feladatunk:

- Megfelelő mennyiségű és minőségű étel biztosítása.

- Helyes táplálkozási szokások megalapozása: a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só -, és telítettzsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök napi fogyasztása, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- A szülőkkel együttműködve a mindennapos zöldség-, gyümölcsfogyasztás biztosítása valamennyi csoportunkban.
- Az otthoni szokások alakítása, a szülők meggyőzése arról, hogy csökkentsék/ töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

Az egészséges táplálkozási szokások kialakításánál különösen figyelünk:

- a táplálkozás ritmusára,
- kellő mennyiségű folyadék bevitelére,
- az alapos rágásra, melyre megfelelő időt biztosítunk,
- az egyéni szükségletekre, érzékenységre (ritmus, mennyiség, válogatás),
- az étkezések nyugodt, derűs légkörére,
- az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására, melyeket a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően használhatnak,
- az étkezés örömet fokozó esztétikus terítésre, környezetre,
- kulturált beszéd szokások alakítására,
- a rendszeres, friss napi gyümölcs, zöldség fogyasztásra,
- fokozott figyelemmel kísérjük a táplálék érzékeny gyermekek diétáját.

2. Mindennapos mozgás, testmozgás

Feladatunk:

- Heti rendszerességgel korcsoportra szabott, szervezett mozgásos tevékenység szervezése, melyet csoportbontásban valósítunk meg az udvaron vagy a tornateremben.
- Az irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, változatos mozgáslehetőség biztosítása zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, néptánc, melynek színtere lehet a terasz, az udvar, a sportpálya, a rekortán futópálya, a műfüves focipálya vagy akár a közeli erdő.
- Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek szervezése.
- A mozgásos tevékenységek megvalósításához a mozgásfejlesztő eszközök pl. egyensúlyozó eszközök, koordinációs eszközök, mozgáskotta elemei, labdák stb. változatos használatának biztosítása.

- A mozgásos tevékenységek, s azok eszközeinek mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez való harmonikus tervezése.
- Óvodai programok szervezése, melyen a mozgás kiemelt szerepet kap, pl. tavaszi Sportágválasztó, „Mocorgó” közös torna, részvétel a Kihívás napján.
- A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése a változatos udvari játékok mászóakák, függeszkedők, mezítlábas út, távolugrógödör, rekortán futópálya használatával.
- A gyermekek rendszeres, mindennapos levegőzésének biztosítása: időjárástól függően az udvaron, ez erdőben, séta, kirándulás során vagy ha az időjárás nem engedi, akkor mindennapi levegőzés biztosítása a csoportokhoz tartozó teraszokon.
- Változatos mozgásos programok szervezése, pl.:
 1. A tanköteles korú gyermekeknek az Úszó Nemzet Programon való részvétel biztosítása. Az ÚNEP hosszú távú célja a gyermekek egészséges életmódra való törekvésének ösztönzése, ez által életminőségük javítása. Középtávú cél, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége vízbiztos úszás elsajátítására az általános iskola 2. osztályának végéig nemtől, szociális, fizikai és mentális helyzetétől függetlenül.
 2. Korcsolyaoktatás megszervezése a Debreceni Hoki Klub közreműködésével.
 3. A DSI szervezésében a Kincskereső programon való részvétel biztosítása.
- A gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni képességeinek figyelembe vételével kondíciójuk fejlesztése, a szervezet edzése, a testkultúra fejlesztése.
- Feladatunk azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a szervezet teherbíró, ellenálló-, és alkalmazkodó képességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- A nyári napirend alakításánál törekszünk az egész napos levegőn való tartózkodásra (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).
- A gyermekek biztonságának és egészségének védelme, ezért a gyermekekkel megismertetjük, gyakoroltatjuk az általános balesetvédelmi szabályokat.
- Válgjon természetes igényükké a szabadban való mozgás.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn.

3. Személyi és környezeti higiéné

Személyi higiéné:

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

Feladatunk:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- Elegendő idő és szükséges segítség biztosítása a tevékenység ellátására.
- A kézmosás szokássá fejlesztése, valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC használatának megtanítása.
- A test tisztántartása: a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolása.
- A saját használati tárgyak (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.

Öltözködés

Feladatunk:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Gombolás, kötés, cipzárazás, kifordítás megtanítása, eleje-háta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.
- A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban az egyéni fejlettségnek megfelelően segítségnyújtás.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.
- A szülők meggyőzése, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk.
- A gyermekeknek saját öltözőszekrény biztosítása, a szekrény/ öltöző rendjének megtartására szoktatás.
- A szülők figyelmének felhívása arra, hogy a váltócipő legyen hajlékony a talpú, és megfelelő a méretű. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését.

Pihenés

A biológiai ritmus kialakításában fontos szerepe van az alvás és ébrenlét szabályozásának.

Alvás alatt a szervezet regenerálódik, feldolgozza az őt ért ingereket.

Az óvodai életritmust, az aktivitás-pihenés arányát úgy kell kialakítani, hogy az igazodjon a gyermekek élettani szükségleteihez.

Feladatunk:

- A gyermekek életkorához igazodó időtartamú pihenőidő biztosítása mindennap. Az alvás, mint a napirend része, azonos időben, ebéd után történjen.
- A nyugodt pihenés, alvás környezeti és pszichés feltételeinek megteremtése: külső-belső zavaró tényezők megszüntetése.
- Kényelmes, gyermek méretéhez igazodó ágy biztosítása.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés alvás/ pihenés előtt.
- A csoportszoba lefekvés előtti alaposan kiszellőztetése, az alvás/pihenés alatt a folyamatos légcsere biztosítása.
- A mosdóba kérezkodő gyerekek kiengedése/ kikísérése.
- A nem alvó gyermekek egymás iránti empátiára, toleranciára nevelése, pihenő idő alatt csendben pihenjenek, ne zavarják a társaikat.

Egészségügyi vizsgálatok biztosítása az intézményben:

- Fogászati vizsgálat

Minden évben egy alkalommal, előre egyeztetett időpontban, az óvodában történik a gyermekek fogászati vizsgálata.

A szülőket az időpont egyeztetés után tájékoztatjuk.

- Védőnő- Negyedévente, illetve szükség szerint tisztasági ellenőrzést végez.
- 5 éves orvosi státusz.

Környezeti higiéné

A természet megvédése, a hulladék kezelése, az energiával való takarékoskosság bekerült az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladatunk:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelése.
- Az óvoda és az óvoda udvar tisztaságának megóvása, gondozása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, pl. virágok ültetése.
- A csoportszobák szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, áram, papír.

4. Bántalmazás és erőszak megelőzése

Feladatunk:

- A ránk bízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelességünk, hogy közreműködünk a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor, szülői értekezleteken tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A szülők figyelmének felhívása az online tér veszélyeire, az erőszakos cselekmények, tartalmak (filmek, online játékok, videomegosztó közösségi oldalak) negatív hatásaira. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés) látványa is egészségkárosodást okozhat.
- Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz. A probléma kezelésénél fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

5. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre.

Feladatunk:

- **A gyermekek balesetvédelmi oktatása**

Célja a gyermekbalesetek megelőzése.

- Beépül a nevelési- tanulási tevékenységbe, az éves tervbe
- A gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és elvárható magatartási formát az óvodai nevelési év során, szükség szerint, az óvodai tevékenységek és a gyermekekkel való együttlét során életkoruknak megfelelően ismertették az óvodapedagógusok.
- Dokumentálva a nevelési tervekben van.

- **Munkatársak balesetvédelmi oktatása**

Az Országos Mentőszolgálat regionális kommunikációs munkatársa tart kérésünkre elméleti és gyakorlati oktatást a munkatársak részére minden nevelési évben:

- az *Epipen* használatáról
- gyermekbalesetekről, annak megelőzéséről és a kezeléséről.
- Az óvoda berendezésének, eszközeinek folyamatos ellenőrzése, a baleset megelőzés szempontjai alapján történő folyamatos átvizsgálása, a hibák javítása.
- Az udvari játékeszközök három évenként szakértői felülvizsgálata.
- Elsősegély doboz biztosítása minden csoportban, a kötelező eszközökkel feltöltve.
- A gyermekek figyelmének felhívása arra, hogy odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető. A gyerekek megismertetése a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendővel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni: a segítségkérés (felhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés.
- A gyerekek megtanítása arra, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Védő-óvó előírások:

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük.

Az óvoda *Házirendjében* vannak meghatározva a védő-óvó előírások.

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.
- ❖ *Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátása*- az óvodával jogviszonyban álló gyermek részére a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális ellátás biztosítása.
- ❖ *Az anafilaxiás gyermekekkel kapcsolatos szabályok betartása*- az óvoda biztosítja a fokozott kockázatú, allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzését. Ennek biztosítására:

- a szülőnek ezzel kapcsolatosan az intézményt tájékoztatni kell
- a szülő kötelezettsége, hogy az óvodával jogviszonyban álló, allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és megteendő sürgősségi intézkedésről a beiratkozással egyidejűleg, vagy a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul tájékoztassa az intézményt,
- továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszer (Epipen) az intézményben legyen.

Mindezekhez kapcsolódón minden gyermekcsoportban derűs, vidám, barátságos és tevékeny légkört biztosítunk, ahol a gyermekek rendelkezésére áll a jó minőségű, megfelelő eszköz, a tér, az idő és az óvodapedagógus személye.

A gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése érdekében jól szervezett, kiegyensúlyozott életritmust alakítunk, amelyhez a megfelelően megtervezett és szervezett, folyamatos és rugalmas napirend, a játék, a mozgás, a pihenés rendszeressége adja meg az alapot.

6.Életvezetési készségek fejlesztése

Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Az életvezetési készségek szükségesek

- a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez,
- a nehézségek leküzdéséhez,
- a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.

Megteremtjük a pszichoszociális nevelés feltételeit - amely jelenti a harmonikus, szeretetteljes, biztonságot nyújtó környezet – külső, belső tér – kialakítását.

A gyermekek biztonságérzetéhez megteremtjük a pozitív gyermek-felnőtt viszonyt, alakítjuk a harmonikus társas kapcsolatok feltételeit.

Pozitív érzelmeken alapuló kommunikációs és metakommunikációs kapcsolatot alakítunk.

Biztosítjuk a gyermekek szeretetén és tiszteletén alapuló nyugodt, szeretetteljes légkört, hogy óvodánkba járó gyermekek vidámak, kiegyensúlyozottak, testileg, lelkileg egészségesek legyenek.

Az óvodapedagógus szerepe modellértékű, ezért ahhoz, hogy a gyermekek mentálhigiénés fejlődése optimálisan biztosítva legyen, az óvodapedagógustól elvárás, hogy:

- minden esetben példát adó, pozitív magatartást tanúsítson,
- biztosítsa a gyermekek testi-lelki-szellemi kiegyensúlyozottságát,
- megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat lásson el.

Debrecen, 2024.október 14.






Makai Valéria

igazgató

Nagyerdei Óvoda

Intézetünk a program megvalósulását a védőnő részvételével támogatja, mely részvétel felkérés alapján a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128§. 6. bekezdésében meghatározottak alapján történik.

Debrecen, 2024. október

Dr. Papp Csaba

Igazgató

DE KK Debreceni Alapellátási és

Egészségfejlesztési Intézet

5. 2.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Célunk:

- Gyermekeink legyenek kiegyensúlyozottak, nyíltak, környezetük iránt érdeklődők.
- Csodálkozzanak rá a bennünket körülvevő természet szépségére, jóságára, becsüljék meg azt.
- Fejlődjön esztétikai érzékük.
- Érzelmileg azonosuljanak /identifikáció/ a közösségben kialakított szabályokkal, feladatokkal, tevékenységük – elsősorban játékaik – során fejlődjön kitartásuk, önállóságuk, önfegyelmük.
- Törekedjenek az ÉN érvényesítésére a közösség értékrendjének megfelelően.
- Kapcsolataikban /felnőttel, gyermekkel/ fejlődjenek erkölcsi tulajdonságaik: elfogadás, együttérzés, tolerancia, segítőkészség, figyelmesség, önuralom, pozitív attitűd és érzelmi töltés.
- Képesek legyenek érzelmeik árnyalt kifejezésére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szocializálása.
- A gyermekek fogadják el, és értsék meg, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, mely megalapozza a nemzeti identitástudatot, a hazaszeretetet, kulturális értékeket, a szülőföldről és a családhoz való kötődést.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 4., 5., kompetencia

- Alakítson optimális feltétel és kapcsolatrendszerrel, mely a gyermekek nevelésének pozitív irányú fejlesztését teszi lehetővé.
- A berendezést, bútorokat, eszközöket megfelelően, esztétikusan válassza meg, hogy azok természetes anyagokkal, meleg színűkkel segítsék a barátságos légkört és az otthonosság érzését, ezzel megteremtve a jó közérzetet, a komfortérzést.
- Az elrendezéssel – leválasztott sarkok, bensőséges zugok – növelje a csoportszoba intimitását, családias légkörét, ezzel is biztosítva a kiscsoportok, játszó párok, barátok együttes tevékenységének zavartalanságát.
- Közös élményeken alapuló tevékenységekkel, közösen átélt élmények biztosításával, melyek segítik az összetartozás, a közösségi érzés kialakulását, ismertesse meg az óvodát és környezetét a gyermekekkel, erdei séták, kirándulások alkalmával

- Gazdag tevékenység és stabil szokásrendszert /annak ok-okozati összefüggéseit felismertetve/ alakítsa, amely segíti a gyermekekben az együttműködési, alkalmazkodási készség fejlődését.
- A gyermekek konfliktustűrő-, és megoldó képességét alakítsa, pozitív mintát és megerősítést nyújtson az indulataik által keltett összeütközések megoldására.
- A gyermekek nyitottságára építve ismertesse meg a gyermekekkel szűkebb és tágabb környezetüket, a kulturális értékeket.
- Ismertesse meg őket népi hagyományainkkal, ünnepkörökkel, szokásokkal.
- Teremtsen és ápoljon helyi hagyományokat.
- A közösség tagjaként éreztesse az örömteli várakozás, majd az ünnepi együttlét élményét. Az ünnepek felszabadult, vidám hangulatával, vagy éppen ünnepélyességével emelje ki a gyermekeket a hétköznapiakból, éreztesse velük egy nagyobb közösség /óvodai szintű/ összehangoltságát, együttes örömet.
- Ébressze fel és fejlessze a gyermekek egymás iránti érdeklődését, támogassa az egymáshoz közeledők játékát, ezzel is erősítse a baráti kapcsolatok kialakulását.

Az óvodapedagógus

- Igazságossága, következetessége legyen hatással a gyermekek pozitív tartalmú erkölcsi érzelmeinek fejlődésére.
- Magatartásmintája, a gyermekek személyiségét elfogadó attitűdje segítse a gyermekekben a másság elfogadását, a tolerancia kialakulását.
- A gyermekek életkorának megfelelő távlatok állításával, a közös tervezetés, készülődés /ajándékkészítés, Anyák napi vendéglátás, bábszínház látogatás, stb./ örömeivel erősítse a közösségi érzést, érzékelte, hogy az eredmények együtt is elérhetők.

5. 2. 3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA - Pedagógiai Programunk kiemelt feladata

“Nyelvében él a nemzet” /Széchenyi István/

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van.

Célunk:

- A gyermekek ismerjék, szeressék, becsüljék anyanyelvüket.
- Differenciált képességfejlesztés hatására szívesen, tisztán, folyamatosan és egész mondatokban beszéljenek.
- Fejlődjön a gyermekek verbális és metakommunikációs képessége.
- Alakuljon ki hallgató /befogadó/ és közlő /átadó/ képességük.
- Fejlődjön beszédkészségük, bővüljön aktív és passzív szókincsük.
- Szükség szerint és megfelelő életkorban részesüljenek logopédiai ellátásban.
- Az önálló véleménynyilvánítás váljon természetes igényükké.
- Fejlődjön reprodukív készségük, emlékezetük, szövegértésük.
- Gyermekeink legyenek nyitottak, érdeklődők, kíváncsiak a szűkebb és tágabb környezetükre, érvényesüljön az ismeret, képesség, attitűd egysége.
- Probléma- és feladatmegoldásban bontakoztassák ki egyéni képességeiket, alkotóképességüket, törekedjenek önállóságra, legyenek rugalmasak.
- Érzékelésük, észlelésük legyen pontos, emlékezetük megbízható, képzeletük gazdag, figyelmük összpontosításra képes.
- Tudjanak elvégezni alapvető gondolkodási műveleteket életkori sajátosságaiknak és egyéni képességeiknek megfelelően.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 3. kompetencia

- Alapozza meg és fejlessze az anyanyelvi nevelés területén adódó kompetenciákat.
- Szeretetteljes, elfogadó viszonyt alakítson az egyes gyermekekkel, jó csoportléggkört, beszédre ingerlő szituációkat teremtsen.
- Fordítson figyelmet a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére
- Motiválja metakommunikációs jelzések használatára a gyermekeket, ezáltal fejlessze mimikájukat és testbeszédüket.
- Örökítse anyanyelvi kultúránkat, melynek megalapozása óvodáskorban kezdődik.

- A gyermekeket ismertesse meg a szép magyar nyelv használatával, szókincsüket, kifejezőkészségüket, beszédkészségüket, reprodukív képességüket fejlessze.
- Alakítsa és fejlessze a gyermekek beszédtechnikáját /beszédlégzés, artikuláció, beszédtempó, hangsúly, hanglejtés/.
- Kísérje figyelemmel a gyermekek beszédfejlődését és szükség esetén irányítsa szakemberhez.
- Érdeklődésre, kíváncsiságra, élményre és tapasztalatra építve fejlessze a gyermekek érzékelését, észlelését, hiszen ez az első és legfontosabb lépcsőfok az ismeretszerzésben, mely a külvilág és a személyiség közötti közvetlen kapcsolat megteremtésének alapját képezi /vizuális, taktilis, akusztikus/.
- Fejlessze a gyermekek emlékezetét, mely biztosítja az információátvitelt, teremtse meg azok további feldolgozásának és felhasználásának lehetőségét /reprodukív, akusztikus, optikus, logikus, térbeli/.
- Biztosítson változatos élményeket, tapasztalatokat.
- Ismerje meg képzeletük szintjét.
- Használja ki a manuális formaalakítás lehetőségeit.
- Szituációk teremtésével fejlessze önkéntelen, szándékos figyelmüket, összpontosító képességüket.
- Ismerje meg a gyermekek gondolkodását, gondolkodási műveletek gyakoroltatásával fejlessze azt - analízis, szintézis, általánosítás, konkretizálás, kiegészítés, összehasonlítás, rendezés, összefüggések felfedezése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet biztosítson.
- A gyermekek természeti és társadalmi környezetből szerzett tapasztalatait, ismereteit bővítse, rendszerezze, gyakoroltassa tevékenységekben és megváltozott helyzetekben.

Az óvodapedagógus

- Attitűdje modell értékű, ezért beszéde legyen érthető, tisztán, helyesen képezze a hangokat, mondatszerkesztése legyen egyszerű, változatos.
- Metakommunikációs jelzései legyenek egyértelműek, kifejezők, gazdagok, árnyaltak és legyenek összhangban a szavak tartalmi jelentésével.
- Ismerje meg a gyermeki érdeklődés irányultságát.
- Segítse a gyermekeket a mindennapi életben való eligazodásban, a szűkebb és tágabb környezetükhöz, az élő és élettelen természethez, a technikához való viszonyulásukban.

Anyanyelvi ajánlás a 2.sz függelékben található.

5.3. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL HASZNÁLT MÓDSZEREK

Direkt nevelési módszerek:

- **Nevelési célú beszélgetés:**
A pedagógus célzottan, a fejlesztési feladatokhoz kapcsolódóan beszélget a gyerekekkel.
- **Instruálás:**
A pedagógus utasításokat ad, feladatokat jelöl ki, melyek elvégzését elvárja a gyerekektől.
- **Dicséret és jutalmazás:**
Pozitív visszajelzést ad a gyermekek tevékenységére, ezzel motiválva őket.
- **Negatív visszacsatolás (helytelenítés):**
A pedagógus helyteleníti a nem kívánt viselkedést. Fontos, hogy ez mindig a gyermek fejlődését segítse, a gyermek viselkedésére irányuljon, nem pedig a gyermeket minősíti.

Indirekt nevelési módszerek:

- **Modellnyújtás:** A pedagógus jó példát mutat a viselkedésben, a kommunikációban.
- **Történetmesélés:** A történetek által érzelmi élményt nyújt, és segít a gyermekeknek megérteni a világot.
- **Szerepjáték:** A gyerekek szerepekbe bújva gyakorolják a szociális készségeiket.

Cselekvéssel kapcsolatos módszerek:

- **Didaktikus játékok:** Játékos formában fejlesztik a kognitív és motoros képességeket.
- **Feladatlapok, munkalapok:** Segítségükkel a gyermekek gyakorolhatják a tantárgyi ismereteket.
- **Gyakorlati munkák, kísérletek:** Fejlesztik a kézügyességet és a tapasztalati tanulást.
Az óvodai nevelésben a módszerek kiválasztásakor fontos a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vétele és a sokszínűség biztosítása.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkája járul hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- Az intézményben integrált formában megvalósuló, német nemzetiséghez tartozó gyermekek jelenléte esetén a dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit a Nagyerdei Óvoda „Kerek Erdő” Pedagógiai Programjának 14.sz.függeléké, a Runder Wald német nyelvű óvodai nevelés programja szerint.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

6.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Engedélyezett státusz: 35 fő

Dolgozói létszám: 35 fő

Köznevelésben foglalkoztatott	Nevelőtestület	Munkakör	Létszám
			Óvodapedagógus
	A nevelői munkát közvetlenül segítők	Pedagógiai asszisztens	4
		Óvodatitkár	1
		Dajka	8
		Konyhai kisegítő	2
Köznevelési dolgozó - munkavállaló		Takarító	1
		Udvaros	2

A nevelőtestület összetétele, képzettsége

- A pedagógiai munkát 17 főiskolai végzettségű óvodapedagógus végzi.
- Óvodánkban szakmai munkaközösségek működnek, amelyek segítik programunk megvalósítását, az óvodapedagógusok szakmai fejlődését. A szakmai munkaközösségek mindig az adott nevelési év elején szerveződnek.

A nevelő munkát közvetlenül segítő személyzetre vonatkozó adatok:

- Az óvodatitkár végzi az adminisztrációs munkát, a leltárkezelést.
- Az óvodapedagógusok és a négy pedagógiai asszisztens összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Óvodapedagógusaink nevelési – gondozási munkáját csoportonként 1-1 szakképzett dajka segíti.

Köznevelési dolgozók:

- Az irodákat, mellékhelyiségeket 1 dolgozó takarítja, aki a melegítő konyha részére elvégzi a mosást, vasalást.
- A tálalást 2 konyhai kisegítő látja el.
- Két férfi munkatársunk az udvar rendben tartásáról és kisebb javítások elvégzéséről gondoskodik.

6.2. ÓVODÁNK TÁRGYI FELTÉTELEI

Óvodánk épülete, udvara

Óvodánk 1976-ban épült, átfogó energetikai felújítása 2017/2018-ban történt. Apartmanos szerkezete - csoportonként külön mosdó, öltöző, fedett terasz biztosítja a feltételt a folyamatos, rugalmas napirendhez, és a gyermekek fejlesztéséhez.

- A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt
- Csoportszobáink tágasak, világosak. Minden csoportszoba az ott dolgozó óvodapedagógusok által berendezett, általuk és a gyermekek által dekorált. Igazodva a külső környezethez sok természetes anyag található bennük. A bútorok a gyermekek által elérhető magasságúak. Minden csoportban gazdag eszköztár áll a gyermekek rendelkezésére a mindennapi tevékenységekhez, játékok, írószerek stb. Az eszközök, játékok szintén elérhetők a gyermekek részére a nap bármely szakaszában.
- A csoportszobához tartozó öltöző, mosdó biztosítja a folyamatos, rugalmas napirendet az óvodába lépés első pillanatától.

- Fedett teraszunk az év mindennapján lehetővé teszi a friss levegőn való tartózkodást és mozgást.
- Különálló tornatermünkben csoportbontásos formában szervezzük a mozgás tevékenységeket. A tornateremhez tartozó szertár jól felszerelt, sokféle sporteszköz áll rendelkezésre a gyermekek optimális testi és mozgás fejlesztéséhez.
- Udvarunkon zöldövezetben, bokrok, fák árnyékában, 8 homokozóban (mind a nyolc csoporthoz külön homokozó tartozik, saját udvarrésszel), az autóforgalomtól távol jó levegőn játszhatnak, mozoghatnak mindennap az ide járó gyermekek.
- A kinti játék lehetőségei játékeszközökkel, telepített udvari játékokkal maximálisan kihasználtak. A képességfejlesztő játékokon csúszhatnak, mászhatnak, függeszkedhetnek kedvük szerint.
- Mozgásfejlesztő sportudvar lehetőséget biztosít minden csoport számára a szabadban végzett mozgástevékenységek szervezésére.
Óvodai, illetve csoport programok szervezésének kiváló helyszíne.
- A kerékpár pályán - KRESZ pálya- többféle kerékpárral, motorral, rollerrel gyakorolhatják a közlekedést, a biztonságos közlekedéshez szükséges alapvető szabályok játékos elsajátításával, kielégíthetik mozgás szükségletüket.
- A sövényel védett sportpályán futballozhatnak, labdázhatnak, mozoghatnak a gyermekeink.
- A különálló műfüves futballpálya, a rekortán futópálya, távolugró gödör, ugróiskolák és a mezítlábas ösvény szintén hozzájárul a mozgás minél sokoldalúbb fejlesztéséhez, az egészséges életmód megalapozásának.
- Udvarunk számtalan lehetőséget ad a környezet megismerésére, megbecsülésére, óvására.
- A gyermekek étkeztetését jelenleg külső konyhai szállító biztosítja. Óvodánk melegítő konyhával rendelkezik.

A tartalmi munkát segítő eszközök

- Csoportjaink játékkal, szemléltető eszközökkel való ellátottsága megfelelő, de folyamatos bővítése elengedhetetlen.
- Korszerű, modern IKT eszköztárral rendelkezünk, melyet folyamatosan, az igényeknek megfelelően bővítünk - asztali számítógép, laptop, pendrive, projektor, vetítővászon, CD lejátszó, okos TV, laminológép, nyomtatógép, fényképezőgép, interaktív tábla, tablet.

- A mozgásfejlesztéshez szükséges sporteszközök gazdagítására évek óta nagy gondot fordítunk, ennek eredményeképpen tornatermünk és sportudvarunk jól felszerelt, korszerű.
- Könyvtárunk bővítésére, szakmai- és gyermekkönyvek beszerzésére kevés lehetőségünk van. A bővítést az alapítványunkból biztosítjuk.

6.3. ÓVODÁNK CSOPORTSZERKEZETE

Óvodánkban kialakult gyakorlat: homogén életkorú csoportok szervezése.

Csoportszerkezet:

3- 4 évesek (két csoport)

4 - 5 évesek (két csoport)

5 - 6 évesek (két csoport)

6 - 7 évesek (két csoport)

- Elveink és gyakorlati tapasztalataink alapján véleményünk az, hogy az azonos életkorú gyermekeknek hasonlóak a szükségleteik, igényeik, sajátosságaik, érdeklődésük, aktivitásuk, teherbírásuk, ezért a feltételeket /tárgyi, érzelmi, valamint a bánásmód / az adott életkorhoz igazítjuk. Különösen: játék, mozgásfejlesztés, kommunikáció, séták, kirándulások, szocializáció, önállóság.
- Több lehetőségünk van az egyéni eltérések megismerésére, a differenciált egyéni fejlesztésre, bánásmódra.
- Érzelmi biztonságot, stabilitást jelent a gyermekek számára, hogy három vagy négy évig ugyanazokkal a gyermekekkel és felnőttekkel tartanak kapcsolatot és tevékenykednek.
- Több éve gyakorlat, hogy a várhatóan négy évet óvodába járó gyermekek egy csoportba kerülnek, így nem kell csoportot váltaniuk az iskolába lépés előtt.

6.4. NAPIREND-HETIREND

Óvodai életünk keretét a jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend és hetirend adja, **ez** biztosítja a gazdag, változatos, párhuzamosan végezhető, képességfejlesztő, differenciált tevékenységek tervezését és szervezését, mely hozzájárul a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi, és közösségi fejlődéséhez.

- Napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

6.4.1. Napirend/ nyári napirend

Napirendünk/ nyári napirendünk kialakításában érvényesítendő elvek:

- A gyermekek életkori sajátosságai.
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintje.
- Tevékenységszervezés /kötött – kötetlen/.
- Szabadban szervezett tevékenységek, évszakhoz való alkalmazkodás.
- Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, azt óvodapedagógusaink alakítják ki.
- Törekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek szükségleteihez, továbbá tekintettel van a helyi szokásokra, szabályokra
- Az étkezések kezdési és befejező időpontja meghatározott, de ezen időintervallumon belül folyamatosan foglalnak helyet a gyermekek, és egyéni tempójuknak megfelelően fejezik be az étkezést.

Óvodapedagógusaink egyéni munkarendben, esetenként nagyobb átfedési időben dolgoznak együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Napirend/ nyári napirend - minta a 3. sz. függelékben található

6.4.2. Hetirend

Hetirendünk kialakításában az alábbi elveket érvényesítjük:

- A csoport ismeretében, a gyermekek igényeinek, szükségleteinek megfelelően alakítjuk ki a hetirendet, tág időkeretet biztosítva a tevékenységekben való elmélyüléshez.
- A mindennapos mozgást csoportonként mindennap a szabad udvari játéktevékenység előtt a teraszon, az udvaron, az erdőben szervezzük.
- Rögzítjük a szervezett mozgásos tevékenység és az élményszerző séták helyét.
- A többi napon az éves nevelési-tanulási tervnek, aktualitásoknak megfelelően szervezzük a tevékenységeket, a komplexitás elvét figyelembe véve.

A heti rendünk és napirendünk kialakításakor fontos szempont az évszakhoz való alkalmazkodás. A nyári időszakra külön napirendet készítünk.

Hetirend - minta az 4. sz. függelékben található

6.5. ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÁLTAL VEZETETT DOKUMENTUMOK, FELÜLETEK

6.5.1. Felvételi és mulasztási napló

A jogszabályoknak megfelelően a helyi programunkhoz igazodva szerkesztjük és vezetjük a Felvételi és mulasztási naplót az ovikréta felületén, és/vagy papír alapon.

6.5.2. Csoportnapló

- **Nevelési terv**

Az óvodapedagógusok év elején gyermekekre vonatkozó nevelési feladatokat fogalmaznak meg az adott életkor figyelembe vételével.

Tartalmazza

- Az egészséges életmód, életvitel alakítása - a testápolás, tisztálkodás, öltözködés, étkezés, pihenés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásait.
 - Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés szokásait.
 - Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítását
 - A szabad játék szokásait.
 - Munka jellegű tevékenységek szokásait.
 - A tevékenységben megvalósuló tanulás szokásait.
- **Tanulási terv havi bontásban (tematikus terv) tartalmazza:**
 - A képességfejlesztés feladatait.

- A korcsoportnak megfelelő mennyiségű, terjedelmű és szintű anyagokat a Verselés, mesélés; Ének, zene, népi játék, tánc , Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Mindennapos mozgás; A külső világ tevékeny megismerése - Környezet megismerése és Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése tevékenységekben.

Éves nevelési-tanulási terv elkészítésének és leadásának határideje: az igazgató éves Munkatervében meghatározottak szerint (papír alapon és online).

Tervezés dokumentumai- minta (nevelési terv, tanulási-tematikus terv, heti terv, napi vázlat) a 5. sz. függelékben található

- **Éves értékelés**

A nevelési év végén az óvodapedagógusok értékelik a gyermekcsoport fejlettségi szintjét a nevelési-tanulási terv alapján.

6.5.3. A gyermek fejlődésének nyomon követése dokumentum

A gyermekek fejlettségi szintjét évente két alkalommal mérjük.

A gyermekek képességszint mérése

- ovikréta indikátorai és
- az intézmény egyedi, mérőrendszere szerint történik.

Mérés eredményének rögzítése:

- az ovikréta felületén,
- (személyiséglapon).

Fejlesztési terv

Amennyiben kiemelt figyelmet igénylő gyermek integrált nevelése valósul meg az óvodánkban (SNI, BTMN, tehetség, tartós gyógykezelés alatt álló gyermek), a törvénynek megfelelő fejlesztési tervet készít az adott csoport óvodapedagógusa.

Az ilyen gyermek fejlesztésében az óvodapedagógus együttműködik a fejlesztésben részt vevő fejlesztő pedagógussal, utazó gyógypedagógussal.

6.5.4. OviKRÉTA felület

2024.09.01- n az óvodában bevezetésre került az OviKRÉTA tanulmányi rendszer, melynek célja, hogy az óvoda számára a gyermekekkel, az óvodai csoportokkal, és az alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátásához informatikai támogatást nyújtson.

A 2024-2025. nevelési évtől óvodapedagógusaink a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet által előírt kötelezően használt nyomtatványok mindegyikét az OviKRÉTA felületen vezetik, (felvételi és mulasztási napló, az óvodai csoportnapló, a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációja). Az igazgató vezeti: felvételi előjegyzési napló, óvodai törzskönyv.

6.6.GAZDÁLKODÁS

D.M.J.V. ÖNKORMÁNYZATA ÁLTAL BIZTOSÍTOTT KÖLTSÉGVETÉS	közüzemi díjak felújítás bér + járulék karbantartás egy része
ALAPÍTVÁNYI BEVÉTEL	Eszközök
CÉGEK/ SZPONZOROK	sporteszközök játékok
PÁLYÁZATOK	képességfejlesztő játékok karbantartás stb.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7. 1. JÁTÉK - Pedagógiai Programunk kiemelt feladata

*„Mindenhez van jogom, hát játszom.
Fönről gyermeknek,
lentől embernek látszom „
/ Ratkó József /*

A játék az óvodáskorú gyermek legfőbb, legfejlesztőbb szabadon választott tevékenysége, elemi szükséglete, a szocializáció színtere, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Általa ismerkedik a gyermek a környező világgal.

Tapasztalatokat szerez, gyakorolja azokat a tevékenységi formákat, amelyek nélkülözhetetlenek.

A gyermek a játékban él, és fejlődik. Aktív, önálló játéka lehetővé teszi személyiségének sokoldalú fejlődését.

A játék a gyermek önmegvalósítása, lelkiállapotának, érzelmeinek, vágyainak önkifejezése.

A gyermek játéka a környezetét tükrözi, de átalakított formában, mivel saját emlékképei, érzelmei, ismeretlen vágyai tükröződnek benne.

A játék külső céltől függetlenül magáért a tevékenységért van, amelyet az örömszerzés kísér.

A szabad játék folyamat a kisgyermek elemi pszichés szükséglete, mindennap, hosszantartóan, visszatérő módon, zavartalanul ki kell elégülnie. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Az óvodai játék színtere, helye a csoportszoba, a terasz és óvodánk udvara. Mindhárom helyszín sajátos körülményeket teremt a gyermekek számára. E sajátosságokhoz igazodóan megteremtjük, és folyamatosan biztosítjuk a feltételeket, amelyek mellett a gyermekek nyugodtan játszhatnak.

JÁTÉK a csoportszobában

- A csoportszobák berendezése lehetővé teszi a minél tágabb játéktér kialakítását. Minden csoportszobában játszóhelyek, játszósarkok vannak, ezért a gyermekek nem zavarják társaik játékát. A gyermekek önállóan, szabadon választhatják meg a játékukhoz szükséges helyet és eszközt. Minőségben és mennyiségben is gazdag esztétikus játékeszköz készlet áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az időjárás függvényében a csoportszobában használt játékeszközök, bútorok kivihetők a teraszra.

JÁTÉK az udvaron, teraszon

- Az óvoda udvara, terasza másképpen hat a játék alakulására, mint a csoportszoba. Udvarunkon, teraszunkon megnövekszik egy-egy játéktevékenységhez szükséges hely, új vonásokkal gazdagítva a gyermekek játékát.
- Minden csoport önálló játéktérrel és terasszal rendelkezik. Homokozók, természetes anyagokból készült mászóakák, csúszdák állnak a gyermekek rendelkezésére, mozgásos képességfejlesztő játékokon játszhatnak. A nyugodt játéchoz a szükséges feltételeket biztosítjuk. Játékeszközeink biztosítják a természetes támaszgyakorlatok kúszás, mászás, csúszás játékos gyakorlását.

Célunk:

„Játékosan, komoly, harmonikus emberekké szeretnénk nevelni a gyermekeket.”

/ Erik Erikson /

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 4., 5. kompetencia

- Biztosítsa tudatos jelenléttel az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Segítse támogató, serkentő, ösztönző magatartással a játék alakulását.
- Helyezze előtérbe a játék kiemelt jelentőségét, a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.
- Alapelvünk szerint minél több összefüggő játékidőt és lehetőséget biztosítson az elmélyült játékhoz, a szabad játékhoz, amit a folyamatos és rugalmas napirendünk lehetővé tesz.
- Fejlessze a játékban a gyermekek értelmi, motoros, kommunikációs képességeit, érzelmi-akarati tulajdonságait, szociális magatartását.
- Biztosítson a gyermekek számára gazdag lehetőséget az élmény-, és tapasztalatszerzésre.

- Segítse a gyermekek önmegvalósító törekvéseit.
- Biztosítson szabad teret a gyakori ismételtetésekre, próbálkozásokra, kísérletezgetésekre.
- A gyermekeket ösztönözze az eredeti ötletek alapján felállított játékszabályok megvalósítására.
- A gyermekek által kezdeményezett játékokat tartsa tiszteletben.
- A gyermekek tevékenységi és utáncási vágyát, önállósulási törekvéseit elégítse ki.
- Játsszon együtt a gyermekkel, javaslatával alakítsa a játék tartalmát.
- Teremtse meg a játékhoz szükséges feltételeket, a szabad, nyugodt játék lehetőségét, a barátságos környezetet, csoportlétkört.
- Biztosítsa a gyermekek számára az életkori sajátosságoknak megfelelő mennyiségű és minőségű képességfejlesztő játékeszközöket. Saját készítésű és a gyermekekkel közösen készített eszközökkel bővítse a játék tartalmát.
- Ötleteivel, a spontán helyzetek kihasználásával segítse a gyermekeket a játék szabad választásában.
- Biztosítson élményt, tapasztalatszerzési lehetőséget a gyermekek játékához.

7. 2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A gyermeki munka sajátossága, hogy minél kisebb a gyermek, annál több játékos elem szövi át munkáját. Jellemzi a labilitás, tehát az, hogy könnyen átmegy játékba, s ez 6-7 éves kor végére sem tűnik el teljesen.

A munka általános vonásaival azonos benne, hogy célját a külső szükségesség adja, eredménye mindenki számára mérhető, alaposabb ismereteket, készségeket kíván, mint a játék.

Célunk:

- Alakuljon a gyermekek különböző munkaformákhoz fűződő pozitív érzelmi viszonya.
- Fejlődjenek, alakuljanak a munkavégzéshez szükséges készségek, szokások.
- Ismerjék meg a munkavégzéshez használt eszközök nevét, rendeltetését.
- A szabadban végzett munka erősítse a gyermekek fizikumát, növelje állóképességüket.
- Gazdagodjanak természeti és társadalmi környezetükről szerzett ismereteik, tapasztalataik, ismerjék fel a munka környezetükre gyakorolt hatását.
- Fokozódjon önállóságuk nemcsak az önkiszolgálásban, önálló feladatvégzésben, hanem az egyszerűbb munkaszervezésekben is.
- A közösségért végzett munka során erősödjön kötelesség, felelősség és szabálytudatuk, fejlődjön önszabályozásuk, önértékelésük.

Elvárás az óvodapedagógusoktól - feladatunk 4., 5., kompetencia

- Biztosítsa a megfelelő munkafeltételeket.
- A munkavégzést segítse, irányítsa.
- Ismerje meg az óvodába érkező gyermekek elemi tapasztalatait a munkáról /önkiszolgálás szintje/.
- Személyes példaadással a munka jellegű feladatok elvégzésére ösztönözzön, szem előtt tartva a fokozatosságot.
- Biztosítson lehetőséget minden korcsoportban az önálló munkavégzésre.
- Elegendő időt biztosítson a különböző tempójú gyermekek sikeres tevékenységéhez, a kevésbé eredményes mozzanatok begyakorlására.
- Gondoskodjon megfelelő méretű, minőségű, és mennyiségű eszközről, azok helyes, rendeltetésszerű használatát, rendben tartását ismertesse meg a gyermekekkel.
- Segítse a közösség formálódását a célok közös megfogalmazásával, a munkálkodás közös élményével, az elért eredmény felismertetésével. /pl.: ajándék készítése, készülődés az ünnepekre, stb./
- Az egyéni sajátosságokat is figyelembe vevő értékeléssel a gyermekekben az önértékelés képességét fejlessze.

A munka tartalma:

Korosztálytól függően bővül a munkafajták köre, azokon belül az életkornak megfelelően az egyes munkafajták tartalmukban kiszélesednek, munkamozzanatok bonyolultabbá válnak.

Munka jellegű játékos tevékenységek:

Önkiszolgálás	Közösségért végzett munka	Alkalomszerű munka	Kerti munka -növények, állatok
<ul style="list-style-type: none"> • testápolás • étkezés • öltözködés • közvetlen környezetük rendjének megőrzése 	<p>Közösségi megbízatás: pl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • étkezéssel, • takarítással, • tevékenység előkészítésével kapcsolatos teendők 	<ul style="list-style-type: none"> • teremrendezés • játékjavítás • tisztítás • ajándékkészítés • segítség • kisebb megbízatások teljesítése stb. 	<ul style="list-style-type: none"> • természetsarok • élősarok • gondozása • udvarrészt, • kertrész rendben tartása, • teraszláda, • magaságyás gondozása • állatgondozás

7. 3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

*„Az élet értelmessége a kapcsolatokban nyilvánul meg.
Az élet értelmes, ha választhatunk - ez az autonómia.
Az élet értelmes, ha ezt mások is megerősítik - ez a megbecsülés.
Az élet értelmes, ha megéljük hatékonyságunkat - ez a kompetencia.
Értelmes életet élünk, ha van helyünk a világban.”
/ Zsolnay József/*

A gyermek születése pillanatától tanul, minden tevékenységét áthatja a tanulás.

Célunk:

Az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, ismereteinek alkalmazása, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 6., 7. kompetencia

- Készítsen tanulási tervet, benne képességfejlesztő feladatot, anyagot megjelölve, figyelembe véve az egy csoportba járó gyermekek életkori sajátosságait, már meglévő ismereteit, egyéni képességeit, és az aktualitásokat.
- Segítse elő a teljes személyiség fejlődését.
- Tanulást támogató környezetet teremtsen, ezáltal a gyermekek kompetenciáit fejlessze.
- A tanulás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermeki személyiség kibontakozását.
- Építsen a gyermekek már meglévő egyéni képességeire, ismereteire, a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira.
- Törekedjen a tanulási tevékenységekben a belső indíték, attitűd, kíváncsiság ébrentartására, fejlesztésére.
- A gyermekekkel az „én is tudom, én is tudhatom” érzését ismertesse meg.
- Egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel, eltérő idejű tanulási idővel érje el, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A műveltségi területek tevékenységeinek komplex szervezésével biztosítson lehetőséget a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatásához, fejlődéséhez.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.
- A spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

- Játékos cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, felfedezés.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formák, játékos cselekvésből kiinduló, felfedezettő megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.
- Kooperatív tanulás.
- Játékba integrált tanulás.

A fejlődést elősegítő tevékenység/-k szervezeti formája:

- kötött
- kötetlen

A fejlődést elősegítő tevékenység/-k során alkalmazott munkaformák:

- egyéni
- csoportos
- frontális
- páros

A tanulás időtartama

- növekvő időtartamú: 5-35 perces

ÓVODA –ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁSA

A gyermekek életében meghatározó az a folyamat, amikor óvodából átlépnek az iskolába.

Az óvoda az első naptól felkészít az iskolára, azonban az utolsó év meghatározó.

A zökkenőmentes átmenetet óvodapedagógusaink a szabad játék, a népi játék, az élőlészavas mese, az ének, a mozgás, a mondóka, az alkotás, a magyar kultúra széleskörű eszköztárával biztosítják. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

Célja:

- A gyermekek személyiségfejlődésének segítése,
- a gyermekek sikeres iskolai előre haladásához szükséges képességek és készségek fejlesztése,
- a gyermekek könnyebben alkalmazkodjanak az iskolai környezethez,
- a gyermekek iskolai tanulmányai sikeresebbek legyenek,
- a tanulás iránti és az ismeretszerzés iránti motiváció alakítása.

Óvodapedagógus feladata:

Iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése: napi összesen 45 perces időkeretben, mely a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodik.

Helye a napirendben:

Tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezése 7.30-17.00 között valósul meg célhoz, feladathoz igazodva.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben-, és a tanköteles korú óvodában nevelkedő gyermekek naponta iskolaelőkészítő tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése

- Az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek az ovikréta felületén és a *Személyiséglapon* rögzítésre kerülnek.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Szülői tájékoztatás/kapcsolattartás formái:

- **Szülői értekezlet :**

- Óvoda szinten: Beiskolázás, iskolaválasztás témában
Összevont szülői értekezlet a tanköteles korú gyermekek szüleinek a meghívott iskolák képviselőinek részvételével.
Felelős: igazgatóhelyettes
- Csoportszinten
Téma: Iskolaérettség kritériumai (testi, lelki értelmi), 6-7 éves gyermekek napirendje.
Óvodapszichológus-, a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusának részvételével
Felelős: óvodapedagógusok

- **Óvodánk honlapján**

- **Csoportok üzenő falán**

- Iskolák tájékoztatói: nyílt nap, beiratkozás

- **Fogadóóra**

A mérés után tájékoztatjuk a szülőket gyermekeik fejlettségi szintjéről, erősségeiről, fejlesztendő területeiről.

- Szülő kérésére
- Óvodapedagógus kezdeményezésére

7.3.1. MŰVÉSZETI NEVELÉS

*„A művészet varázs, mely átalakít.
A könnycseppet persze gyöngyszemmé nem.
Az embert emberebbé azonban igen.”
/Poszler György/*

A Verselés-mesélés; az Ének, zene, népi játék, tánc ; a Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka a gyermeki alkotókészség fejlesztésének hatásos eszközei, a szabadjátékra hasonlítva az önfejlődésnek, önfejlesztésnek legfőbb eszközei.

A gyermek befogadás és alkotás során megéli a jót, a szépet, de a rosszat, a csúfat és a félelmeket is. Élménnyel gazdagodva ízlése, igényessége fokozódik, gazdagodik érzelmvilága, elvarázsolódik, átéli a csodát és képes maga is létrehozni azt. A létrehozott alkotások segítenek a gyermeki alkotókészség megismerésében. Sajátos jelzések annak kifejezésére, amit a gyermek szóban megfogalmazni képtelen. A művészetre nevelés célunk, feladatunk és eszközünk is a gyermek formálásában

VERSELÉS, MESÉLÉS

3-7 éves korban a gyermekek a játék mellett a mese révén közelíthetők meg a legjobban, és ők is leginkább a játék és a mese segítségével tudnak kapcsolatba lépni a környező világgal. A mindennapos élőszavas mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Népmeséink és gyermekmondókáink a magyar nép lelkével és beszédével századokon át, csiszolt művészetével szólnak a gyermekekhez.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A gyermekek a beszélővé, olvasóvá nevelődés első lépéseit spontán és játékos módon teszik meg.

A mesét az átváltozás motívuma, az ellentétek kedvelése, az ismétlések, a veszély és menekülés helyzetei, a kompenzálás, a vágyteljesítés dinamikája teszi lelki-szellemi élménnyé.

A meseválasztáskor fontos a pedagógiai tudatosság, a gyermekközpontú, korosztályos válogatás, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevétele.

A vers érdekes ritmusa, hangzása, a mozgásélménnyel összekapcsolódó hangulata, érzelme miatt vonzó.

Segíti a beszéd fejlődését, kifejezésformák, mondat szerkezetek rögzítését, emlékezetbe vésését. Nyelvi mintákat ad és bővül a szókincs is.

A jó és jól elmondott vers, mese hatása a beszéd mellett megjelenik a rajzokon és a játékban is.

Bármilyen más mozgás, tevékenység, rajzolás, mintázás bábozás stb. színesebb, vidámabb, hangulatosabb, élményszerűbb lesz egy mese, mondóka vagy vers által.

Az óvodapedagógus a gyermekcsoport szokásainak, a pillanatnyi helyzetnek ismeretében maga dönti el, hogy a kiválasztott verset, mesét az egész csoportnak együtt, vagy néhány gyermeknek játék mellett kívánja elmondani.

Irodalmi élmény érje a gyermeket ahányszor a nap folyamán lehetőség, és igény van rá.

Célunk:

- Az irodalmi művek megszerettetése.
- Érzelmi biztonság alakítása,
- A gyermek értelmi-, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének segítése.
- A gyermek szemléletmódjának és világgképének alakítása
- Nyelvművelés.
- Olvasóvá-beszélővé nevelés.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6., kompetencia

- Keltse fel a gyermekek vers-mese iránti igényét, tegye el- és befogadóvá őket az irodalmi élmények iránt.
- Az irodalmi élmények befogadásához szükséges feltételeket- hely, idő, eszköz- teremtsen meg.
- Alakítsa érdeklődésüket és törekedjen annak fenntartására.
- Biztosítson lehetőséget a gyakori, igény szerinti ismétlésekre.
- Biztosítsa minden gyermek számára az önkifejezés módját a vers, mese által.
- Alakítsa a gyermekek szemléletmódját, világgképét.
- Törekedjen a gyermekek beszédkedvének fenntartására, a gyermekek meghallgatására, önálló versek, mondókák, mesék kitalálásakor is.
- Vegye számba a mesélés, versmondás alkalmait, keresse meg azok helyét a gyermekcsoport heti és napirendjében.
- Minden nap törekedjen az élősavas mesemondásra, tanulja meg és élményszerűen adja elő.
- Törekedjen csoportjában a mesélés szokásainak, rítusainak kialakítására, mely segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- A szükséges szemléltető eszközöket készítse el és tartsa rendben.

- Korosztálynak megfelelő tartalmú nézegetni való képeskönyveket válogasson a gyermekek könyvespolcára.
- A régi könyvkészletet bővítse új mese-vers kiadványokkal.
- Egész évre szóló kerettervet készítsen, mely tartalmazza a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó megfelelő mennyiségű és terjedelmű népi – népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, valamint más népek, nemzetiségek meséit.

A feladatok megvalósításához segítséget nyújt a 6. sz. függelék: Mesélés, verselés

BÁBOZÁS, DRÁMAJÁTÉK

*“Nem annyira a produktum a fontos,
hanem maga a tevékenység folyamata,
hiszen ez hat alakítólag a gyermek személyiségére.”*

A bábozás és dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban áll egymással, társművészetek. A bábozás is és a dramatizálás is irodalmi élményből táplálkozik.

A báb- és drámajáték a gyermekeknek az a tevékenysége, amelyet önként vállal, amelyben adottságai, és képességei szerint önmagát adhatja.

A báb- és drámajáték lehetőséget ad a gyermekek személyiségének megismerésére, kibontakoztatására, komplex fejlesztésére.

Elősegíti a gyermekek öntevékenységének, problémamegoldó képességének, önálló gondolkodásának, kreativitásának fejlődését, tapasztalatok szerzését.

Nemcsak értelmi képességeik, hanem érzelmi életük és értékviláguk is gazdagodik.

Hozzájárul a világra nyitott, kiegyensúlyozott személyiség kialakulásához.

Megkönnyíti, természetessé teszi a gyermekek beilleszkedését, fejleszti a csoport összetartozás érzését, önismeretre nevel. A bábozás, dramatizálás a mesékhez kapcsolódik, de attól függetlenül is a délelőtti során kezdeményezheti az óvodapedagógus és a gyermek.

Célunk:

- Fejlődjön a gyermekek személyisége bábozással, dramatizálással.
- A gyermekek fejezzék ki, éljék át, játsszák el érzéseiket, élményeiket.
- Fejlődjön beszédkészségük, gyarapodjon szókincsük, fogalomhasználatuk.
- Fejlődjön szervezőkészségük, alkalmazkodó képességük, kreativitásuk, képzeletük, önértékelésük, önismeretük.

- A bábok mozgatása közben fejlődjön a gyermekek szem-kéz koordinációja, finommotorikája, észlelése, ritmusérzéke, térészlelése.
- Drámajáték közben fejlődjön térérzékelésük, nagymozgásuk, saját testükről alkotott képük.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6., kompetencia:

- Ismertesse meg a gyermekeket a bábbal, tanítsa meg őket a báb helyes mozgatására.
- Biztosítson megfelelő méretű bábokat, jelmezeket, kellékeket.
- Adjon segítséget a gyermekeknek a bábkészítéséhez, a tér berendezéséhez, szereposztáshoz stb.
- Megfelelő helyet és elegendő időt biztosítson a báb- és drámajátékhoz.
- Heti rendszerességgel teremtsen lehetőséget a bábozásra, dramatizálásra.
- A tárgyi feltételeket biztosítsa a bábok, díszletek, jelmezek készítéséhez, a technikák gyakorlásához

ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

*„A zene nem magányosok kedvtelése,
hanem lelki erőforrás,
amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni.
Kapja meg belőle részét minden magyar gyermek.”
/Kodály Zoltán/*

A zene lelki táplálék, minél kisebb a gyermek annál nagyobb szüksége van rá.

Óvodapedagógusaink olyan nevelői légkör megteremtésére törekcsenek, melyben fokozódik a gyermekek zenei érdeklődése, aktivitása. Élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységeket szervezünk, ez által a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Elsődlegesnek tartjuk a belső élményt nyújtó, örömteli, aktív éneklést. Mivel az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága az átélés, a befogadás elsődlegessége, arra törekszünk, hogy minél több zenei élményhez /népi mondóka, gyermekdal, népdal, klasszikus műzene, stb./ juttassuk gyermekeinket.

Az átélt élmények újra játszásra, újra éneklésre, 6-7 éves korban már zenei „alkotásra”, kreativitásra ösztönzi őket.

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat a gyermekek egész személyiségére. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok, és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segíti.

Nevelőmunkánk során abban bízunk, hogy igényes, az értékes zene iránt fogékony gyermekekké formáljuk az óvodánkba járó gyermekeket.

Célunk:

- Az óvodáskorú gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, a zene, a mozgás, a tánc iránti érzékenység, fogékonyság megalapozása.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése.
- Igényes zenei élménynyújtással, zenei anyanyelvük megalapozása.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6., kompetencia:

- Válasszon a gyermekek életkorának, a csoport készségszintjének megfelelő, igényes zenei anyagokat /dal, mondóka, népi dalos játék, zenehallgatás/.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződjön.
- Szeressen énekelni - az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Valósítsa meg a zenei nevelést változatos formában.
- A gyermekek nyelvi képességeit fejlessze mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A gyermekek egyéni zenei képességeit differenciáltan fejlessze.
- A helyi hagyományokat ápolja a népzene és népi hangszerek megismertetésével.

Az Ének, zene, népi játék, tánc tartalma:

- A környezet hangjainak megfigyelése
- Mondókák, ölbeli játékok, énekes játékok, komponált gyermekdalok, alkalmi dalok, népi gyermekdalok, népdalok, gyermek és néptánc, népijátékok
- Ritmikai képességek fejlesztése (metrumérzék, ütemérzék, ritmusérzék, tempóérzék fejlesztése)
- Hallási képességek fejlesztése, (hangmagasság, tonalitás, dinamikai, hangszínérzék fejlesztése)
- Zenehallgatás – kortárs, - és klasszikus zeneművek
- Összetett zenei képességek fejlesztése, zenei komplex képességek: zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék, hangsúlyozás, tagolás.

A feladatok megvalósításához segítséget nyújt: 7. sz. függelék: Ének, zene, népi játék, tánc

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

*„A műalkotásra nem lehet senkit sem kényszeríteni,
ennek a lélekből kell fakadnia”
/Victor Lowenfeld/*

Fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének, foglalkoztat, felold, kreativitásra nevel.

Az ábrázolás eszközeivel, színekkel, vonalakkal, formákkal a gyermekek sok mindent elárulnak önmagukról, belső világukról, s így az egyik legjelentősebb önkifejezési forma. Sokrétű lehetőséget nyújt a manuális tevékenységek gyakorlására és a finommotoros készségek fejlesztésére.

Óvodapedagógusaink által teremtett inspiráló, felszabadult légkör, a hangulati előkészítés, a megfelelő munkaeszköz hatására, a gyermekek képalkotó bátorsága megnő és lendületes, mozgalmas alkotások születnek. Végbemegy a varázslat és végeredményként igazi alkotás keletkezik.

Célunk:

- *A Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, építés, képalakítás* különböző fajtái segítségével gazdag élmény és fantáziavilághoz juttatni a gyermekeket.
- Lehetőséget biztosítani a képi, formai önkifejezésre.
- Megismertetni a gyermekeket a képi kifejezés lehetőségeivel, örömeivel.
- Fejlesztetni önbizalmukat, önismeretüket, érzelmeiket, fokozni a szépség iránti vonzódásukat.
- Egyéb nevelési területekhez kapcsolódva megismertetni a gyermekeket környezetük alakításával, téri viszonylatokkal, formákkal.
- Fejlesztetni finommozgásukat, koordinációs képességüket változatos technikák, eszközök anyagok használatával.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6., kompetencia:

- A gyermekeket ismertesse meg az alapvető technikákkal, az eszközök használatával /rajzolás ceruzával, zsírkrétával, festés kézzel, ecsettel, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, mintázás, sodrás, fonás, szövés, stb/, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Mutasson értékes műalkotásokkal, népi alkotásokkal.
- Alkalmazza és ismertesse meg a gyermekekkel, az értékelés formáit.

- Élményszerző séták során a gyermekekkel városunk nevezetességeit, műemlékeit ismertesse meg és biztosítson lehetőséget az életkoruknak megfelelő kiállítások látogatására.
- Biztosítson lehetőséget a gyermeki kíváncsiság és megismerési vágy által ösztönzött kísérletező kedv kibontakoztatására.
- A csoportszobában állandó helyet biztosítson az ábrázoló tevékenységnek, ahol minden szükséges eszköz elérhető közelségben van a nap bármely szakaszában.
- Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását, törekedjen a jó minőségű anyagok használatára.
- Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetség bátorítására, felismerésére.

7.3.2. MINDENNAPOS MOZGÁS - az egészség nevelés szerves része- Pedagógiai

Programunk kiemelt feladata

*„A mozgás sok mindenre gyógyszer, de nincs olyan gyógyszer,
amely a mozgást helyettesítené!”
(Görög mondás nyomán)*

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, lételeme, természetes megnyilvánulási formája a mozgás, melynek minden formája élményt nyújt számára.

A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel, egészséges életmód kialakulásához.

Ez az életszakasz a legkedvezőbb periódus a mozgás megszerettetésére, tanulására, tanítására, gyakorlására.

A nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, az egész személyiség fejlesztésére irányul. A megismerési folyamatokra, a figyelemre, az érzelmekre, az erkölcsi- akarati tulajdonságok és a szép iránti érzék kialakulására.

A mozgás a tanulás eszköze, a legfontosabb eszköz amivel az idegrendszerre hatni tudunk.

Aki mozog nem csak egészségesebb, hanem okosabb is, hiszen a mozgás összefüggésben van az értelmi képességek fejlődésével.

A mozgás az alapja a beszéd, a gondolkodás fejlődésének, az önismeretnek, a reális énkép kialakulásának.

Fontos számunkra a természetes környezetben történő szabad és szervezett mozgás lehetőségének kihasználása. Törekszünk arra, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban érzelmileg motiváltan vegyenek részt a mozgásos tevékenységekben. Változatos eszköz használatával, és játékelményel gazdagítjuk mozgásukat, segítjük mozgásbiztonságukat és ösztönözzük az új játékformák kialakulását.

Célunk:

- Hogy gyermekeinknek megtanítsuk a mozgás szeretetét!
- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, egyéni mozgásszint fejlesztése, a szervezet teherbíró képességének, egészséges fejlődésének elősegítése.
- A komplex testmozgások épüljenek be az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, így együtt hatnak a gyermek személyiségére: pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség.
- Motoros képességek fejlesztése: kondicionális képességek, mint az erő, állóképesség, teherbíró képesség, valamint a koordinációs képesség mozgékonyág, hajlékonyág.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk- 1., 2., 3., 4., 5., 6., kompetencia

- Fejlessze a gyermekek fizikai állóképességét, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitást.
- Segítse a gyermekek természetes hely-, helyzetváltoztató, finommotoros mozgáskészségeik tanulását, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődését sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal.
- A lehetőségek kihasználásával fejlessze a nagymozgások, a fizikális erőnlétet, a finommozgásokat, a szem-kéz, szem-láb koordinációt.
- Segítse a testséma, a test koordináció kialakulását.
- Segítse a gyermekek önbizalmának, önértékelésének alakulását.
- A látási és hallási észlelés, érzékelés fejlesztését alapozó, ill. az azt segítő mozgásokat gyakoroltasson.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét, problémamegoldó képességét mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Maximális lehetőséget biztosítson arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

- Különböző nehézségű, differenciált feladatok adásával segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Segítse a kezesség (lateralitás), a dominancia alakulását.
- A gyermekek mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészletét bővítse.

8.számú függelék: Mozgásos képességek fejlesztésének rendszere

A mozgásfejlesztés tartalma

1. Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

- A természetes mozgásigény, mozgáskedv kielégítéséhez, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a szabadban és a csoportszobában egyaránt.

2. Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

- A gyermeki szervezet felfrissítését, a motoros képességek fejlesztését, a szervezet edzését, az egészség megszilárdítását szolgálja.
- Középpontjában a mozgásos játékok állnak, kiegészülnek lábboltozat javító speciális járásokkal, gimnasztikai gyakorlatokkal.
- Részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.
- Csoportonként mindennap az udvari játéktevékenységek előtt, lehetőség szerint a szabadban történjen a szervezés: csoportok teraszán, udvarrészen, erdőben.

3. Szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodapedagógus által szervezett, irányított tevékenység:

- 1) 3-4 éveseknek heti 1 alkalommal.
 - 2) 4-5 éveseknek heti 1 alkalommal.
 - 3) 5-6 éveseknek heti 1 alkalommal, illetve a csoportvezető óvodapedagógusok döntése alapján lehet heti 2 alkalommal.
 - 4) 6-7 éveseknek heti 2 alkalommal, melyből az egyik tervezett, kötött keretű sportfoglalkozással kiváltható, pl. ÚNEP program.
- Az időjárástól-, és az anyagtól függően a mozgás tevékenységet lehetőleg a szabadban szervezzük. /terasz, füves sportpálya, az óvoda udvara, az erdő/. Óvodánk udvarán, teraszain és tornatermében minden csoportnak lehetősége van a mindennapos mozgás szervezésére csoportbontásban is.
 - Minden nevelési év elején a nevelőtestület elkészíti a tornaterem beosztási rendjét.

4. Különböző sportnapok, sporttevékenységek szervezése

Séták, kirándulások, csoportok közötti vetélkedő.

A mozgás anyagának tervezéséhez segítséget nyújt:

9. sz. függelék: A feladatok megvalósítása

10.sz. függelék: Mozgás anyag tervezése

11.sz.függelék: Mozgásos játékok gyűjteménye

7.3.3. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Óvodánk és környezete kimeríthetetlen lehetőségeket biztosít arra, hogy a gyermekek a külső világot tevékenyen megismerjék. Nevelési feladatainkat, az ismeretek átadását élményszerű, játékos, sokoldalú tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg.

- A gyermeki kíváncsiság, a rácsodálkozás élménye és öröme a kulcs környezetünk felfedezéséhez. A gyermekek érdeklődése a lehetőséget ad arra, hogy folyamatosan tapasztalatokat gyűjtsön természeti és társadalmi környezetéről, annak formai, mennyiségi és téri viszonyairól. Személyes tapasztalatai formálják viszonyát, érzelmeit, megalapozzák a későbbi felnőtt magatartást.
- Az óvodába kerülő gyermekek már rendelkeznek bizonyos matematikai tapasztalattal. Környezetükből szerzett élmények, ismeretek hatására felismerik a tárgyak nagysága közötti különbséget, képesek meghatározni kevés elemű halmaz számosságát. A tapasztalatszerzés akkor igazán eredményes, ha a gyermekek olyan manipulációs helyzetben szerzik meg, mely számukra problémát jelent.
- A 3-4 és 4-5 éves gyermekek a mindennapi játék, egyéb tevékenységek, testnevelés, séták, kirándulások alkalmával, a természet tárgyaival, jelenségeivel való találkozás során, illetve az alkotó tevékenységük eredményeképpen cselekvésbe ágyazva szerezzenek matematikai tapasztalatokat.
- A 5-6 és 6-7 éves gyermekek a mindennapi tevékenységek matematikai tapasztalatain túl, az óvodapedagógus által szervezett formában is bővítik matematikai ismereteiket.

Célunk:

A gyermekek érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, a külső világhoz való pozitív érzélem alakítása.

- Biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- Pozitív érzelmi viszony alakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- A külső világ megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, térbeli és síkbeli szemléletének alakítása.

- Környezettudatos és környezetbarát magatartás és életvitel elsajátítása. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. kompetencia

- **Zöld Óvoda, Állatbarát-, Madárbarát Óvoda és Klímanócska program óvoda** céljainak megismertetése, fontosságának, szemléletének beépítése a gyermekek mindennapi életébe.
- Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek sajátítsák el a klímatudatos szemléletet, és azt adják tovább a gyermekeknek.
- Az életkori sajátosságokat szem előtt tartó élményszerző alkalmak során szereztessen a gyermekekkel mozgásos, érzékszervi tapasztalatot a környező világról.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Szereztessen tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Környezetük megtapasztalása során szerzett benyomások, ismeretek megbeszélésével nyelvi, kommunikációs képességeiket fejlessze.
- Játékos cselekvési helyzetek teremtésével juttassa a gyermekeket olyan ismeretek birtokába, amelyek segítik őket a környezet viszonyai közötti eligazodásban.
- Méréssel, számlálással alakítson készségeket.
- Tegye képessé a gyermekeket a problémák meglátására, megoldására problémaszituációk létrehozásával.
- Ismertesse meg a környezetvédelmi jeles napok tartalmát, jelentőségét.
- A gyermekek bevonásával készítsen az udvaron magaságyást, a csoportszobában élősarkot az évszakoknak és aktualitásnak megfelelően.
- Tudatosan tervezze meg a 3-7 éves korú gyermekek már meglévő ismereteire, tapasztalataira építve a tevékeny, közvetlen megfigyelésre, tapasztalásra épülő témaköröket, tartalmakat.
- A folyamatos tevékenységhez szükséges eszközöket, lehetőségeket biztosítsa az udvaron, a természetben és csoportszobai körülmények között.

- Az életkori sajátosságokat és egyéni képességeket is figyelembe vevő élményszerző, játékos tevékenység formákat alakítson ki.
- Helyezzen hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- Biztosítson lehetőséget arra, hogy a szabadban töltött idő során - séták, kirándulások, kerti munkák- a gyerekek közvetlenül tapasztalják meg a természetet.
- Játékos tevékenységek biztosításával ismertesse meg a természetes anyagok felhasználását a kreatív játékokban, a szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás fontosságát.
- Pozitív érzelmi megközelítés: a természet szépségének, fontosságának átélése, a növények és állatok iránti felelősségérzet kialakítása.
- Kérdezés és vita módszerével a gyerekek aktív részvételének ösztönzése, véleményük meghallgatása és megvitatása.
- Pozitív példamutatás: az óvodapedagógusok környezettudatos viselkedése, a fenntartható életmód bemutatása a mindennapokban.
- IKT eszközök tudatos alkalmazásával tegye élményszerűbbé a megtapasztalást, ismeretszerzést: pl.természetfilm, állat-, növényfelismerő alkalmazások, web kamerák.
- Szülők bevonása: partnerség kialakítása a szülőkkel, közös programok szervezése.

Fontos szempont:

- A tapasztalati tanulás és a cselekvés alapú megközelítés kiemelt fontosságú.
- A gyerekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő módszerek alkalmazása.
- A pozitív megerősítés és a sikerélmények fontossága.

A KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERÉSE - Pedagógiai Programunk kiemelt feladata

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatosságához kapcsolódó attitűdök megismertetése, lehetővé téve a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. A gyermek miközben felfedezi, megismeri természeti és társadalmi környezetét, megtanulja ezek szeretetét.

A következő témákat javasoljuk feldolgozásra:

1. A gyermek természeti környezete:

- Évszakok /ősz, tél, tavasz, nyár/
- Az évszakok hatása az emberre, állatra, növényre

- Állatok – háziállatok, vadon élő állatok
- Növények – termesztett növények /zöldség, gyümölcs, virág, fű, fa, bokor stb./; vadon termő növények /vadvirágok, fák, bokrok, vadgyümölcsök stb./

2. A gyermek társadalmi környezete: család, óvoda, iskola, közlekedés világa /szárazföldi, vízi, légi/, város, falu /nevezetességek/, ország, ünnepek

Környezetvédelem:

- Állatok napja /október 4.
- Víz világnapja /március 20.
- Föld napja /április 22.
- Madarak és fák napja / május 10.
- Méhek napja / május 20.
- Madárkarácsony /december/
- Egyszerű kísérletek elvégzése
- Néphagyomány - Szülőföld, az ott élő emberek, hazai táj, helyi hagyományok, szokások, néphagyományok, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, védelmét, családi és tárgyi kultúrát, embereket stb.
- Környezetvédelem- környezettudatos életmód- Szelektív hulladékgyűjtés
- Természetvédelem – Biodiverzitás- természeti környezet- állatok, növények, időjárás, évszakok, napszakok stb.

A környezet tevékeny megismerése anyagának tervezéséhez segítséget nyújt:

12.sz.függelék: Környezettudatosság és fenntarthatóság 3-7 éves korban – ajánlás

13.sz.függelék: A környezet tevékeny megismerése anyag tervezése-ajánlás

MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK SZERZÉSE

A következő témákat javasoljuk feldolgozásra:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések.
- Halmazalkotás.
- A számfogalom előkészítése, alapozása.
- Tapasztalatok a geometria körében.
- Mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyok megismerése: alakul ítézőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

8. A GYERMEKEK KÉPESSÉGSZINT MÉRÉSE

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Célunk:

- A gyermekek megismerése.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat mozzanatainak rögzítése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- A gyermekek pszichikus struktúráinak felmérése: szomatikus-, szociális-, értelmi-, verbális fejlettség.
- Az egyes gyermekeknél a lemaradt területek fejlesztése.
- A csoport nagyobb részénél felfedezett hiányosságok korrigálása.
- Az iskolára alkalmasság megállapítása.

Elvárás az óvodapedagógusoktól - feladatunk 1., 2., 3., 4., 5., 6. kompetencia:

- Folyamatosan végezzen a gyermekek fejlődésére vonatkozó megfigyeléseket a mindennapi életben – spontán megfigyelés.
- Szerezzen pontos ismeretet a gyermek fejlődéséről, egyéni foglalkoztatással, rövid ideig, játékosan – irányított megfigyelés. / pl. mérőlap /
- A gyermek fejlődésének nyomon követése felület pontos vezetésével ismerje fel a problémákat.
- A törvény által meghatározott esetekben készítsen egyéni fejlesztési tervet.
- A probléma felismerése után egyénre szabott prevenciós programot/fejlesztési tervet alkalmazzon a gyermeknél.
- Fokozott probléma esetén szakember segítségét kérje.
- A lehetséges eszközök segítségével, változatos módszerek tudatos használatával a 6-7 éves gyermekeket tegye alkalmassá az iskolai életre.
- A szülőket tájékoztassa a gyermek fejlődéséről, fejlettségi szintjéről, a felmerülő problémákról, a fejlesztendő területekről és a fejlesztési lehetőségekről.
- Rögzítse a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt az ovikréta felületén, mérés után, évente kétszer.
- Vezessen pontos dokumentációt a gyermekek fejlődéséről:

A gyermekek fejlődésének nyomon követése dokumentumai 15. sz. függelékben található.

A dokumentum tartalmazza:

1. **Adatlap** (a gyermek és az óvoda adatai)

2. **Anamnézis**

Az óvodapedagógus a gyermekek megismerésének érdekében a korai fejlődésre vonatkozó adatokat rögzíti.

3. **Befogadás/beilleszkedés tapasztalatai**

Az óvodapedagógus a gyermek óvodába lépésétől számítva hat hét után készítsen szöveges feljegyzést a befogadás/ beilleszkedés tapasztalatairól.

4. **Személyiséglap** – a gyermek fejlődésének mutatói, a mérés eredménye

Az óvodapedagógus vezessen mérhető fejlődés-lélektani megalapozottságú személyiséglapot, végezze el a gyermekek szomatikus, szociális, értelmi, verbális fejlettségének mérését, a vonatkozó megfigyeléseket rögzítse.

5. **Feljegyzések**

Az óvodapedagógus készítsen feljegyzést minimum évente kétszer:

- A család életében történt változásokról
- A gyermek életében történt jelentős változásokról
- A gyermek fejlődésében történt változásokról

6. **Szülői tájékoztatás feljegyzései**

7. **Egyebek (családrajz, szakvélemények, fejlesztések feljegyzései, speciális orvosi papírok)** -ezeket rögzítse az ovikréta felületén.

A gyermekek mérésének rendje: 16.számú függelék

9. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,
- c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.

9.a. Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- **A sajátos nevelési igényű (SNI), és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek integrált nevelése**

Célunk:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Elvárás az óvodapedagógusoktól - feladatunk 4. kompetencia:

- A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelésének, a közösségbe való beilleszkedésének támogatása a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoport keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, de ép intellektussal rendelkező illetve a lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.
- Az orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerheti a sérülés mértékét, struktúráját, amelyk alapján tervezi a specifikus fejlesztést.

- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan
- működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- Rehabilitációs célú fejlesztőterápiás foglalkozások jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, az óvodapedagógusok által elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. / a gyermek személyi anyagában / *Fejlesztési Terv BTMN és SNI-s gyermekek részére- 17.sz. függelék.*

- **A kiemelten tehetséges gyermek**

Célunk:

- A kiemelkedő képesség (tehetség) felismerése, egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára
- A tehetségigéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok, tevékenységformák keretében

Elvárás az óvodapedagógusoktól - feladatunk

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztés megvalósítása a mindennapi játékban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, szülőkkel való szoros együttműködés. A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembe vétele.
- A kiemelkedő képességű gyermek felismerése, beazonosítása

- Korosztálynak megfelelő versenyeken, pályázatokon való részvétel támogatása: pl. rajzpályázat, versmondó verseny, ének verseny, stb...

A fejlesztés lehetséges területei az óvodában:

Érzékelés és észlelés fejlesztése:

- A gyermekek érzékszerveinek tudatos használatára épülő játékok, mint például a tapintásos felismerés, hangutánzó játékok, vagy a vizuális megkülönböztetés.

Motoros képességek fejlesztése:

- Mozgáskoordinációt fejlesztő játékok, mint például az állatok mozgásának utánzása, vagy egyensúlygyakorlatok.

Értelmi képességek fejlesztése:

- Logikai játékok, gondolkodást fejlesztő feladatok, mint a rejtvények, logikai építőelemek használata, vagy a meseolvasás.
- Kreatív tevékenységek:
- Szabad játék, fantáziadús tevékenységek, amelyek teret adnak az önkifejezésnek és a kreativitásnak.

Szociális képességek fejlesztése:

- Közösségi játékok, társasjátékok, szerepjátékok, melyek segítik a gyermekeket a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában.

Érzelmi intelligencia fejlesztése:

- Érzelmek felismerése, kifejezése, empátiára nevelés, szociális készségek fejlesztése.

Zenei képességek fejlesztése:

- Éneklés, ritmusgyakorlatok, hangszeres játékok, melyek fejlesztik a zenei hallást és ritmusérzéklet.

Képzőművészeti tevékenységek:

- Festés, rajzolás, gyurmázás, kézműveskedés, melyek fejlesztik a kreativitást és a kez ügyességet.

9.b. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű gyermek.

Az óvoda szerepe:

- Együttműködés a családdal: Az óvoda és az iskola szoros együttműködést alakít ki a szülőkkel a gyermekek fejlődésének támogatása érdekében.
- Szociális érzékenyítés: Az óvodában fontos a szociális érzékenyítés, a hátrányos helyzetű gyermekek elfogadásának és a társadalmi egyenlőség fontosságának hangsúlyozása.

- Szülői közösség bevonása: A szülői közösség bevonása a hátrányos helyzetű gyermekek támogatásába és a szolidaritás erősítésébe.
- A szülők, az óvoda, a szociális intézmények és a szakemberek közös munkája.

Célunk:

- A HH és HHH gyermekek felzárkóztatása, a hátrányok csökkentése.
- A hátrányos helyzetből adódó lemaradás csökkentése és a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése.

Elvárás az óvodapedagógusoktól- feladataink:

- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek azonosítása a jogszabálynak megfelelően.
- Az integráció megvalósításához a csoportszervezés során a megfelelő arányok betartása.
- A hátrányok csökkentésére törekvés, az egyenlő hozzáférés biztosítása. (eszközök, lehetőségek, tevékenységek)
- Minél több közösen megélt élmény biztosítása – kulturális, kirándulás.
- Családokkal való jó együttműködésre törekvés, minél több közös tevékenység, rendezvény szervezése.
- Szociális segítségnyújtás: jelzés, segítségkérés az önkormányzattól.
- Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni.
- Az óvodapedagógusnak biztosítania kell minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét.

Alkalmazott módszerek, eljárások:

- differenciálás ,
- egyéni- és mikrocsoportos foglalkoztatás, kooperatív technikák,
- projekt módszer,
- IKT,
- drámapedagógiai módszerek alkalmazása.

A differenciálás területei óvodánkban:

- **Tartalom**, ami a gyermek igényére, már meglévő ismereteire, tapasztalataira, érdeklődési irányultságára (pl. autók, állatok, stb.) támaszkodik.

- A tartalom **mennyiségében**, részletezettségében, minőségében.
- **Célban**, szintben való igazodás a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz. A cél az egyes fejlődő képességek fejlettségének elérése, valamint jártasságok, készségek kialakulása. Ennek érdekében azonos vagy eltérő szintű feladatok végzése; más eszközök bevonásával, egyszerűbb vagy bonyolultabb problémák felvetésével;
- A **módszerek** használatában: beszélgetés, megbeszélés vagy az elbeszélés, a bemutatás, szemléltetés, magyarázat ... eljárásait választjuk, vagy az értékelés módszerének különféle eljárásait (elismerés, megerősítés, dicséret, jutalmazás, bátorítás, ösztönzés, stb.)
- A **munkaformákat** is igazíthatjuk a gyermeki igényekhez: egyénileg vagy párosan (óvopedagógussal vagy a barátjával), csoportban (homogén vagy heterogén csoportban; vagy szimpátia alapján létrejött csoportban...stb.), frontális körülmények között.
- A szervezés **módjában**: lehet kötött, kötetlen, történhet mikrocsoportban, kooperatívan, stb.
- Az **információk átadása** során a közvetítésmód csatornájában: auditív, vizuális, audio-vizuális, kinesztetikus, komplex, interaktív, tárgyi, síkbeli, makett, manipulatív, kísérleti, természetes, mesterséges eszközök használatával, szimbólumok, technikai eszközök...stb.
- A **tevékenység folyamatának struktúrájában**: játékba ágyazottan, játékra építve, komplex tevékenységsorban, integráltan, valamint projekt módon; egy téma körüljárásaként, vagy egy probléma megoldásaként, vagy a kis lépések elvét követve, vagy nagyobb lépésekben, stb.
- A **nevelés stílusában**: demokratikus, ráhagyó, diktatórikus, szeretetteljes, családias, elfogadó.
- A munkavégzés **ütemében**, tempójában: lassú, gyors, időre, egyéni tempóban, kiegészítő feladatok adásával.
- A **válaszadás módjában**: szóban, rajzban, megmutatva, megsúgva, megépítve, elkészítve, megalkotva, kiválasztva a helyeset.
- A **segítségadás módjában**, önállóság fokában: önállóan, segítve, magyarázva, utánozva, bemutatva, megmutatva, együtt végezve kis segítséggel, együttvégezéssel, hivatkozással...stb.
- Az egyes gyermekre fordított **idő mennyiségében, minőségében** (segítséget kérve-kapva, ráfigyelve, eligazítva, ölbe véve, mellé ülve, csak ottlétként... stb.)

9.c. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Amennyiben a gyermek tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé, a gyermek szülője, gondviselője kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy az a gyermeket az óvodába járási kötelezettsége alól felmentse, (Nkt. 8. § (1) bekezdés).

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálatához vagy más szakellátást biztosító intézményhez (Nkt. 75.§ (4) bekezdés).

Szülő feladata:

- Az óvoda tájékoztatása a gyermek hiányzásának okairól és a hiányzás várható időtartamáról.
- A tartós gyógykezelés alatt álló státusz indítása.
- Az óvoda részére a kezelőorvos által kiállított igazolás eljuttatása.

Óvoda/Óvodapedagógus feladata:

- Kapcsolatfelvétel a beteg gyermekkel és szüleivel.
- A tartós gyógykezelés alatt álló státusz igazolásának bekérése a szülőtől.
- Az igazolás rögzítése az oviKRÉTA-ban.
- Érthetően el kell magyarázni a gyerekeknek a kialakult helyzetet életkoruknak megfelelően, a legegyszerűbb módon.
- A gyerekeket folyamatosan informálni kell. A beteg gyermeket be kell vonni az óvodai életbe: pl. a nevét többször kimondani a nap folyamán, mondókázás esetén az ő nevét beletenni a szövegbe. Esetleg ki lehet rakni róla egy fotót és így minden nap látni az arcát.
- Ha a beteg gyermek nyitott rá, virtuális találkozót lehet szervezni (pl. zoom-on), amelyen keresztül bekapcsolódhat az óvodai foglalkozásokba.
- A csoport tagjai rajzolhatnak a beteg gyermeknek. Ezeket szülő segítségével vagy akár postai úton el lehet juttatni hozzá.
- Storytelling: körben ülve minden gyermek felidéz és elmesél egy emléket a visszatérő gyermekkel kapcsolatban.

10. A GYERMEKI FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

" 1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- a. az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- b. megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- c. a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek:

- a. érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- b. elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a

gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- a. egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- b. feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben. "

/ forrás: Óvodai Nevelés Országos Alapprogram/

11. TANKÖTELEZETTSÉG

Intézményünkben a tankötelezettség teljesítése, a tanköteles gyermekek beiskolázása a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény hatályos rendelkezése szerint történik.

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.
- A szülő kérelmére, ennek hiányában gyámhatóság kezdeményezésére a felmentést engedélyező szerv (Oktatási Hivatal) döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.
- A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.
- Eljárás ügyintézési határideje ötven nap.
- Kérelemhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is.
- Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.
- Szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvoda feladatai elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn közvetlen és közvetett partnerekkel.

Az intézmény közvetlen és közvetett partnerei meghatározásra kerültek.

Közvetlen partner: gyermekek, szülők, munkatársak, fenntartó, általános iskolák

Közvetett partnerek: óvoda orvos, ÁNTSZ, védőnő, Debreceni Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat, Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni tagintézménye, DMJV Család és Gyermekjóléti Központja, Kulturális és sport intézmények

12. 1. Az óvoda - család

„Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.” / *Óvodai Nevelés Országos Alapprogram/*

A szülő tud legtöbbet gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus szükség szerint alkalmazza a családközpontú intervenció /beavatkozás, közbeavatkozás/ módszerét.

A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- Kölsönös bizalom a család és az óvoda között, nyílt, őszinte együttműködés.
- Tiszteletben tartjuk a család világnézetét, nemzeti identitását.
- A szülő érezze, hogy gyermekét szeretjük, számítunk a véleményére, tiszteletben tartjuk nevelési elveit.
- Óvodapedagógusaink emberi magatartása, szakmai felkészültsége egyaránt példamutató legyen.

A kapcsolattartás formái:

Szülői értekezlet

- Az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, problémákat beszéljük meg ezen az értekezleten.
- Feladatunk a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele.

Gyakorisága- annyi alkalommal, ahányszor az óvodapedagógusok szükségesnek tartják, de:

- 1) 3-4 évesek: 2 alkalommal kötelező
- 2) 4-5 évesek: 1 alkalommal kötelező
- 3) 5-6 évesek: 1 alkalommal kötelező
- 4) 6-7 évesek: 1 alkalommal kötelező

A szülői értekezletek formája legyen változatos, pl. interaktív, VIDEO felvételekkel alátámasztott stb. /,, Együtt a szülőkkel” jó gyakorlat szerint/

Fogadóóra

- Az óvodába járás ideje alatt legalább 1 alkalommal kötelező fogadóórát tart az óvodapedagógus, a szülő igénye vagy az óvodapedagógus javaslata alapján.
- az 5-6 évesek körében + 1 fogadóóra kötelező az iskolába készülő gyermekek szüleinek.
- a 6-7 évesek körében + 1 fogadóóra kötelező az iskolába készülő gyermekek szüleinek.
- Megtartását célszerűnek tartjuk, személyre szabottan, igény szerint, egyéni időpont egyeztetése után bonyolítani.
- Ezek az alkalmak lehetőséget adnak olyan információk cseréjére, melyek a gyermekekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Családlátogatás

- Az óvodapedagógus kezdeményezésére.
- A szülő kifejezett kérésére.
- Indokolt esetben az óvodapedagógus a gyermekvédelmi felelőssel, a hatósággal együtt végzi a látogatást.

Egyéb lehetőségek

- Óvodapedagógusaink lehetőséget biztosítanak a mindennapi életbe való betekintésre, a szülők igényeinek megfelelően, előzetes egyeztetéssel.

Ünnepek, közös rendezvények:

- Ezeket a programokat az óvodapedagógus szülőkkel, vagy szülők nélkül, belátása szerint szervezheti meg.
- A magyarországi németek hagyományait ápoljuk a gyermekek aktuális életkörülményeinek figyelembevételével. Óvodánk napirendjében a rituáléknak, a nyelv és a kultúra közvetítését szolgáló kezdeményezéseknek meghatározott helye van.

- Óvodapedagógusaink az óvodába járás ideje alatt minimum egy közös rendezvényt tartanak a szülők részvételével.

Óvodai hagyományok, ünnepeink	Csoport hagyományok, közös programok	Megemlékezés
<p><i>ŐSZ:</i> Szüreti kerti-party Márton napi felvonulás</p> <p><i>TÉL:</i> Mikulás Adventi ünnepség -kalácstörés Farsang</p> <p><i>TAVASZ:</i> Húsvét Tavaszi Zöld Napok Madarak és fák napja-közös séta a Nagyerdőn Óvoda bál Gyermeknap</p>	<p>Születésnap-alkalomszerűen Névnap- alkalomszerűen <i>ŐSZ:</i> Tökfaragás Márton napi lámpás készítése</p> <p><i>TÉL:</i> Adventi készülődés: folyamatos Mézes sütés Luca napi vásár</p> <p><i>TAVASZ:</i> Tavaszi vásár Húsvéti tojásfestés Évzáró - Búcsúzó ünnepség - 3. évben, 5-6 éveseknek, ha van iskolába menő gyermek, illetve az óvodapedagógus döntése alapján - 4. évben, a 6-7 éveseknek</p>	<p><i>TAVASZ:</i> Március 15.</p> <p>Anyák napja Apák napja <i>ajándékkészítés, vers, ének tanítása, köszöntés</i></p>

Kapcsolat a Szülői Szervezettel: csoportonként egy-két szülő, akiket a szülői közösség választ

- személyes – évente legalább kétszer, illetve aktualitásnak megfelelően, szükség szerint, rendkívüli helyzet esetén (pl. pandémia)
- online – e-mail, zárt facebook csoport

12.2. Óvoda – Fenntartó

Debrecen Megyei Város Önkormányzata (DMJV)

Kapcsolattartás formái:

- személyes – aktualitásnak megfelelően
- online – e-mail, zárt facebook csoport
- telefonon

Kapcsolattartó: igazgató

12. 3. Óvoda - iskola

Debreceni Hatvani István Általános Iskola, Ibolya Utcai Általános Iskola – további iskolák igény szerint

Célunk:

- Ismerjük meg egymás szakmai munkáját, programjait, elvárásait.
- 6-7 éves gyermekeink ismerjék meg az iskolát, ismerkedjenek a tanítói magatartással, szerezzenek tapasztalatot az iskolai elvárásokról

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 7. kompetencia:

- Összel mérje fel a szülők igényeit a tanítós szülői értekezletet illetően.
- Találkozó a tanítókkal – az 5-6 éves és 6-7 éves gyerekek szüleinek fórum szervezése (igényfelmérés alapján választjuk ki és hívjuk meg az iskolákat)
- Gergelyjárás - a Debreceni Hatvani István Általános Iskola szervezésében
- A 6-7 évesek iskola látogatásának megszervezése igény és lehetőség szerint.

Kapcsolattartó: igazgatóhelyettes

Debreceni Német Általános Iskola

Kapcsolattartó: igazgatóhelyettes

12.4. Óvoda – Külhoni magyar óvoda

- Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti nevelési-oktatási téralakítás, szakmai kapcsolat –pl. Erdély, Felvidék.

12. 5. Óvoda - Közművelődési intézmények

Célunk:

- A gyermekek vegyenek részt az óvodán kívül szervezett gyermek- programokon.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk 7. kompetencia:

- A gyermekprogramok megszervezésével a gyermekcsoportot közös, új esztétikai, művészi élményekhez juttatni.
- Játsszóház
- Színház, Bábszínház
- Könyvtár, Múzeumok
- Egyéb aktuális programok
- Természettár- Zöld Óvoda program
- Időszakos kiállítások
- Agóra Tudományos Élményközpont
- Nagyerdei Kultúrpark

A kulturális felelős szervezi a programokat, tartja a kapcsolatot a különböző intézményekkel.

12. 6. Óvoda – Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és annak debreceni tagintézménye

- Óvodánk feladatainak ellátását segíti
- A szülőkkel egyeztetve, szülői hozzájárulással kérjük a gyermekek szakértői vizsgálatát.
- Logopédiai ellátást, fejlesztő pedagógust biztosít az 5-6 éves gyermekek számára.

Kapcsolattartó: igazgató

12.7. Debreceni Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

- SNI-s gyermek(-k) fejlesztését végzi heti egy alkalommal intézményünkben.

Kapcsolattartó : gyermekvédelmi felelős, igazgató

12.8. DMJV Család és Gyermekjóléti Központja

Biztosítja a szociális segítő tevékenységet.

A szociális segítő a gyermeknek, a családjának és az intézmény pedagógusainak nyújt támogatást olyan módon, hogy

- segíti a gyermeket a korának megfelelő kompetenciák fejlesztésében
- segíti a gyermekek készségeinek és képességeinek kibontakozását akadályozó tényezők feltárását, megoldását
- segíti a gyermek családját és a pedagógust is a gyermek szükségleteinek felismerésében, elsődlegesen a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében
- aktív résztvevője a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének, ill. a felmerülő szociális problémák beazonosításában és megoldásában nyújt segítséget az óvoda óvodapedagógusainak, szükség és igény esetén a szülőknek.
- szociális segítő részt vállal az óvoda mentálhigiéniai, sport-, és kulturális rendezvények szervezésében

Kapcsolattartó: igazgató és az óvoda gyermekvédelmi felelőse.

12.9. Óvoda orvosa

Feladata:

- egészségnevelő tevékenységünk segítése
- járvány, fertőző betegség esetén megfelelő intézkedések megtétele
- egészségügyi információk közlése, tájékoztatás szülőkkel, pedagógusokkal
- környezet-egészségügyi feladatok ellátása

Kapcsolattartó: igazgató

12.10. Óvoda védőnője

- negyedévente, illetve szükség szerint tisztasági ellenőrzést végez óvodánkban.
- egészségügyi információkkal látja el az óvoda dolgozóit, szükség szerint a szülőket

Kapcsolattartó: igazgató

12.11. ÁNTSZ - Kapcsolattartó: igazgató

Kapcsolat más intézményekkel

12.12. Magyar Úszó Szövetség

- Úszó Nemzet Program hosszú távú célja a gyermekek egészséges életmódra való törekvésének ösztönzése, és ezáltal életminőségük javítása.
- Középtávú cél, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége vízbiztos úszás elsajátítására az általános iskola 2. osztályának végéig nemtől, szociális, fizikai és mentális helyzetétől függetlenül.
- A programban várhatóan a Nagyerdei Óvoda 3 csoportja vesz részt, kb. 70-80 gyermek.

Kapcsolattartó: igazgató

12.13. Magyar Labdarúgó Szövetség-MLSZ

- OTP Bank Bozsik Intézményi Program-BIP- által szervezett heti rendszeres, játékos labdarúgó sportfoglalkozások

Kapcsolattartó: igazgató

12.14. Debreceni Egyetem Germanisztikai Intézet, Német Nyelvű Irodalmak Tanszéke, Debreceni Német Kulturális Fórum

Német nyelvű óvodai nevelés- Dr. Horváth Andrea közreműködésével.

Kapcsolattartó: igazgató

12.15. Budapesti Goethe Intézet - Német work-shop szervezése a nevelőtestületnek, gyermekeknek interaktív foglalkozás szervezése

12.16. BMW Group Debreceni Gyára- a kapcsolattartás folyamatos

12.17. Könyvtár-könyvtárpedagógus - Játékos fejlesztő foglalkozás magyar/ német nyelven

12.18. Debreceni Sportiskola – „Kincskereső” program

13. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

„A gyerekeknek szeretetre van szükségük, megbízható oltalomra, és olyan felnőttre, aki hajlandó felelősséget vállalni értük.”

(Deborah Harkness)

Célunk:

A gyermekvédelmi tevékenységünk legfontosabb célja, a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. A gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. Célunk, hogy megelőzzük, elhárítsuk, illetve enyhítsük azoknak a káros folyamatoknak a hatását, melyek az óvodáskorú gyermek személyiségfejlődését megzavarják, valamint gátolják.

Célunk, hogy óvodánkban ne legyen egyetlen elhanyagolt, érzelmi bizonytalanságban, lelki sivárságban élő gyermek sem.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

- Az óvoda a köznevelési rendszerben a gyermek nevelését biztosító intézmény, melynek feladata a gyermeki jogok védelme [Gyvt: 6. §] és érvényre juttatása.
- Az óvoda, mint napközbeni gyermekellátást biztosító intézmény, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el.
- A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőnek biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.
- A gyermekjóléti alapellátás észlelő- és jelzőrendszeri tagjaként az óvodás gyermekek egészséges személyiségfejlődését akadályozó vagy veszélyeztető hatások [veszélyeztettség: Gyvt: 5. § (n)] esetén jelzési kötelezettsége van az illetékes gyermekjóléti központok és a szakhatóságok felé.

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- Érvényesíti a gyermek mindenek felett álló érdekét, és ellenőrzi annak megvalósulását.
- Felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel, így a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal/központtal.

- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- A gyermekeket érintő gyermekvédelmi intézkedésekben az óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és az óvodai szociális segítő, a gyermekjogi személyéről és elérhetőségéről.

Az óvodapedagógus gyermekvédelmi feladatai

- A gyermeki jogok betartatása, azok érvényesítése, a gyerekek érdekeinek képviselete, a hátrányos megkülönböztetés, a diszkrimináció megelőzése.
- Elősegíti a gyermeki személyiség kibontakoztatását.
- Prevenációs lépéseket kezdeményez az óvodai fejlesztést végző szakemberek felé. (gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus team munka)
- Biztosítja az esélyegyenlőséget.
- Felismeri a hátrányos és veszélyeztetett helyzetet, jelzéssel él, ha annak oka felmerül. Szükség esetén, alkalmasszerűen belső esetmegbeszélést szervez.
- Feltérképezi a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket.
- Inkluzív, befogadó környezet teremt.
- Figyelemmel kíséri a csoportba járó gyermekek szociokulturális helyzetét, az abban bekövetkező negatív változásokat. Az észlelt gondokat, problémákat (viselkedésváltozás, érzelmi elhanyagolás, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet, sajátos nevelési igényre irányuló vizsgálatok elutasítása a szülő részéről stb.) jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, illetve az igazgatónak.
- Biztosítja az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, az óvodai tevékenységekhez való hozzáférés egyenlőségét.
- Az adott képességterületen belüli lemaradást mutató gyermekek számára, felzárkóztatást, fejlesztést biztosít.
- Tehetség ígéretes gyermekek számára is személyre szabott terhelést, lehetőségeket és tehetségkibontakoztató foglalkozásokat biztosít.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét, működteti a belső jelzőrendszert.
- Gyermekvédelmi tevékenységéről beszámol az igazgatónak.

- A gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetése érdekében együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, ill. a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatellátó más intézményekkel, hatóságokkal. (gyámügy, védőnők, rendőrség, családsegítő, nevelési tanácsadó stb.).
- Esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken, továbbá tanácskozáson vesz részt.
- Segíti az óvodai szociális segítő munkáját, az óvoda és a segítő közötti információ áramlást.
- Éves munkatervet, beszámolót készít- munkáját ez alapján végzi

A célok megvalósítása érdekében, az igazgató, a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok, az óvoda gyermekvédelmi felelőse, a szociális segítő, a védőnő, a külső pedagógiai szakemberek szorosan együttműködve, egymást segítve látják el a feladatokat.

14. BALESETVÉDELEM

Célunk:

- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermek balesetek megelőzése.

Elvárás az óvodapedagógustól - feladatunk:

- Tudatosítsa a viselkedési szabályokat a csoportszobában, a folyosón, a tornateremben, a mosdóban, az öltözőben, a teraszon, az udvaron a balesetek elkerülése érdekében.

Folyamatosan hívja fel a gyermekek figyelmét az évközben felmerülő aktuális balesetveszély forrásokra:

- Rendeltetésszerűen használják a kerti szerszámokat.
- Rendeltetésszerűen használják az udvari játékokat, vigyázzanak saját és mások testi épségére.
- Homokozás közben megfelelően használják a homokozó játékokat, ügyeljenek arra, másik gyermek szemébe ne szórják a homokot.
- Éles, szúrós faággal ne hadonásszanak, ne játszanak.
- Futás, fogócskázás, futballozás közben figyeljék társaikat, ne szaladjanak össze.
- Sáros, vizes, téli csúszós úton óvatosan közlekedjenek.
- Vigyázzanak saját és társaik testi épségére a téli sportok alkalmával is.
- Séták alkalmával tartsák be a gyalogos közlekedés szabályait.
- Utazások közben kapaszkodjanak a járműveken.
- A csoportszobában is rendeltetésszerűen használják a játék eszközöket, ha sérült játékot találnak, mutassák meg nekünk.
- Különösen óvatosan használják vágáskor az ollót, varráskor a tűt.
- Születésnap és ünnepek alkalmával ne hajoljanak közel a gyertya lángjához, ne fogják meg.
- Mosdózás közben a lecseppenő víz, csúszóssá teszi a követ, óvatosan menjenek rajta.
- Pihenőidőben használják a papucsot, ha a mosdóba kimennek.

15. PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

A program végrehajtásához szükséges mennyiségű és minőségű eszközökkel rendelkezünk, ezek folyamatos pótlása, felújítása szükséges.

- A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével az óvodapedagógus - az óvoda SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.
- A gyermekek részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.
- Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen.
- Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

1.számú melléklet

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/Tanevkezdes2020/Eszkoz_es_felszerelésjegyzek_egyben_240704_signed_6788010_2_20240708090918.pdf

2. számú melléklet

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség- és munkavédelmi eszközeiről

16. IRODALOM

1. Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek- *Aqua Kiadó Bp., 1995.*
2. A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI.törvény és a végrehajtásához kapcsolódó jogszabályok- *Népjóléti közlöny Különszám 1998.*
3. Az óvodai nevelési programja - *Országos Pedagógiai Intézet, 1989.*
4. Dr. Balázsne Szűcs Judit: Szabadon, játékosan, örömmel- *SZORT Bt Bp.1998*
5. Dr. Dankó Ervinné: Az óvodai irodalmi nevelés képességei korunkban
6. Forrai Katalin: Ének az óvodában- *Editio Musica Bp.1995.*
7. Élményszerű kommunikáció tevékenységben- *Hajdúböszörmény*
8. Gaál Sándorné – Dr. Bencze Sándorné: A 3 – 10 éves korosztály testnevelés mozgásanyagának felosztása. -*Szarvas. 2004.*
9. Gyenes István: Mi illik, mi nem illik?- *Minerva Bp. 1978.*
10. Göcző Ferencné: Beszéd és anyanyelv fejlesztés
11. Dr. Juhosné Molnár Piroska: Pedagógiai bábjáték- *Erdei Ferenc Művelődési Központ Kecskemét, 1989.*
12. Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában- *Debrecen, 1997.*
13. Kultsár Szabolcsné: Lélek Játék Nevelés- Szöveggyűjtemény a dramatikus nevelés tárgyköréből pedagógusjelöltek számára- *Hajdúböszörmény, 1995.*
14. Labáth Ferencné - Gilicze Zoltán - Kovács Erika - Dr, Bakonyi Anna:
A kompetencia alapú óvodai programcsomag és az ehhez kapcsolódó Elméleti Alapvetések - *Internet 2006.-*
15. Lengyel Zsolt: A gyermeknyelv- *Gondolat Bp., 1987.*
16. Mezei Éva: Játsszunk Színházat!- *Móra Kiadó Bp., 1979.*
17. Michael Cole – Sheila R. Cole: Fejlődéslélektan- *Osiris Kiadó Bp., 1997.*
18. Montágh Imre: Tiszta beszéd –Beszédtechnikai gyakorlatok- *Múzsák Bp., 1984.*
19. Montágh Imre: Nyelvművesség: A beszéd művészete- *Múzsák Bp., 1989.*
20. Murai Szy Éva: Játékos beszédnevelés- *Múzsák Bp., 1987.*
21. Művészetre nevelés a családban- *Magyar Nők Országos Tanácsa Hazafias Népfront Kossuth Könyvkiadó 1976.*
22. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel- *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet 1997.*
23. Óvodai Nevelés:

- A beszédhallás fejlesztése- 1980. /IV/ 205. old.
 - A beszédritmus és mondathangsúly szerepe és alkalmazása a
 - Kommunikációban- 1984. /V/
 - Anyanyelvi játékok- 1986. /III/ 47. old.
 - Beszéljünk szívesen - 1986. /V/ 158. old.
 - Játékos anyanyelvi nevelés- 1988. /V/ 14. old.
 - A beszédhallás fejlesztése- 1988. /V/ 129. old.
 - Az egyéni képességek fejlesztése az anyanyelvi nevelés terén- 1991. /III/ 90. old.
24. Az óvodai nevelési programja- *Országos Pedagógiai Intézet, 1989.*
25. Pereszlényi Éva: - Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Játék – Mozcás - Kommunikáció *Óvodai Program - Bp., 1997.*
26. Perlai Rezsóné: A matematikai nevelés módszertana- *Nemzeti Tankönyvkiadó*
27. Pintérné Tasnádi Ágnes: Mozcás foglalkozások az óvodában- *TREFORT Kiadó Bp. 2006.*
28. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában- *Alex-Typo Kiadó és reklámiroda B.T. Bp., 1992.*
29. Segédanyag az óvodai egészségnevelő munkához- Egészséges életmódra nevelés 3-6 éves korban I.- *Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet Debrecen, 1988.*
30. Sugárné Kádár Júlia: A beszédfejlődés útjai, beszédfejlesztés az óvodában *Tankönyvkiadó Bp., 1986.*
31. Sugárné Kádár Júlia- Gerő Zsuzsa – Janovinszki Alexander- Reök György – S. Meggyes Klára: Beszéd és kommunikáció óvodás és kisiskolás korban- *Akadémiai Kiadó Bp., 1985.*
32. Dr. Szabó Pál: A játéktól az iskoláig /3 – 6 év/- *Hazafias Népfrcnt és Kossuth Könyvkiadó 1984.*
33. Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zen foglalkozások módszertana *Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.*
34. Túrinné Dr. Újhelyi Mária: Nyelvi játékok az óvodai irodalmi foglalkozásokon- *Óvodapedagógiai Nyári Egyetem Kecskemét, 1987.*
35. Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével *Tankönyvkiadó Bp., 1989.*
36. Vizuális nevelés személyiségfejlesztés- Szerkesztette: Dr. Horváthné Fülep Éva- *Hajdúböszörmény, 1997.*

37. Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel, mesével- *Magyar Pedagógiai Társaság Bp., 1989.*
38. Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével- *Sopron, 1996.*
39. Zsolnai József: Beszédművelés kisiskoláskorban- *Tankönyv kiadó*

17. ZÁRADEK

A Nagyerdei Óvoda Pedagógiai Programját készítette az óvoda igazgatója.

Debrecen, 2025. július 08.



Makai Valéria

Makai Valéria
igazgató

A Pedagógiai Programot a Nagyerdei Óvoda szakmai munkaközösségei véleményezték, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2025. július 08.

Szilágyi Beatrix

Szilágyi Beatrix

Környezet munkaközösségvezető

Gulyás Réka

Gulyás Réka

Mozgás munkaközösségvezető

Szabó-Maxim Piroska

Szabó-Maxim Piroska

Mese-vers munkaközösségvezető

A Pedagógiai Programot a Nagyerdei Óvoda nevelőtestülete véleményezte, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolja.

Debrecen, 2025. július 08.



Makai Valéria

a nevelőtestület nevében

Makai Valéria igazgató

A Pedagógiai Programot a Nagyerdei Óvoda Szülői Szervezete véleményezte, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2025. július 08.

Szabó Beatrix

a Szülői Szervezet nevében

A fenntartó nevében jóváhagyta:

Debrecen, 2025.

MELLÉKLETEK



1. Sz. MELLÉKLET

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről



BM/19703-3/2024.

Óvoda			
I. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezet tudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
	Csoportszoba		
1.	Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	Csoportonként, gyermeklétszám szerint rendelkezésre áll.
2.	Gyermekszék (ergonomikus)	Gyermeklétszám szerint 1	Csoportonként, gyermeklétszám szerint rendelkezésre áll.
3.	Gyermekasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	Csoportonként, gyermeklétszám szerint rendelkezésre áll.
4.	Fényvédő függöny	Ablakonként, az ablak lefedésére Alkalmas méretben	Az ablak lefedésére alkalmas méretben ablakonként rendelkezésre áll
5.	Szőnyeg	Gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére Alkalmas méretben	Gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben, rendelkezésre áll
6.	Játéktartó szekrény vagy polc	Gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén	Gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1 rendelkezésre áll

		További 1	
7.	Könyvespolc	Gyermekcsoportonként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
8.	Élősarok állvány	Gyermekcsoportonként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
9.	Textiltároló és foglalkozási Eszköztároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
10.	Edény- és evőeszköz-tároló Szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
11.	Szeméttartó	Gyermekcsoportonként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
12.	Hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	Épület szintenként 1	Minden csoportban rendelkezésre áll
	Tornaszoba		
13.	Tornapad	2	A tornatermben rendelkezésre áll
14.	Tornaszőnyeg	1	A tornatermben rendelkezésre áll
15.	Bordásfal	2	A tornatermben rendelkezésre áll
16.	Bordásfal	3 gyermekenként 1	Új óvoda építése esetén.
17.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, Mozgásigényt kielégítő készlet	1	Pl. Greiswald, mozgás-kotta, body-roll, bosu jellegű fejlesztő eszközök A tornatermben rendelkezésre áll
18.	Egyéni fejlesztést szolgáló Speciális felszerelések	Három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: zsámoly, matrac, labdák, karikák, stb. Három gyermek egyidejű foglalkoztatásához a tornatermben rendelkezésre áll
	Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		

19.	A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint. Rendelkezésre áll
20.	Tükör (az asztal Szélességében)	1	Rendelkezésre áll
21.	Asztal	1	Rendelkezésre áll
22.	Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt. Rendelkezésre áll
23.	Szőnyeg	1	Rendelkezésre áll
24.	Játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	Rendelkezésre áll
	Játszóudvar		Rendelkezésre áll
25.	Kerti asztal	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
26.	Kerti pad	Gyermekcsoportonként 2	Rendelkezésre áll
27.	Babaház	Minimum 1, további 2 csoportonként 1	Rendelkezésre áll
28.	Udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	Új óvoda építése esetén Rendelkezésre áll
29.	Udvari homokozó	Gyermekcsoportonként 1	Megfelelő árnyékolás biztosításával rendelkezésre áll
30.	Takaróháló, takaróponyva	Homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez Rendelkezésre áll
31.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő	IV. Rész szerint	Pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kétüléses lengőhinta, továbbá 3 -3 db roller, három és kétkerekű kerékpár, mászóka stb. Rendelkezésre áll
	Intézményvezetői iroda		
32.	Íróasztal és szék	1-1	Rendelkezésre áll
33.	Tárgyalóasztal, székekkel	1	Rendelkezésre áll

34.	Telefon	1	Rendelkezésre áll
35.	Könyvszekrény	1	Rendelkezésre áll
36.	Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll
37.	Számítógép, internet Hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	Perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb. Rendelkezésre áll
Intézményvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			
38.	Íróasztal és szék	1-1	Rendelkezésre áll
39.	Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll
40	Telefon	1	Közös vonallal is működtethető Rendelkezésre áll
41.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	Tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb. Rendelkezésre áll
Nevelőtestületi szoba			
42.	Asztal, ami egyben eszköz Előkészítő munkaasztal is	Pedagóguslétszám figyelembe Vételével	Rendelkezésre áll
43.	Szék	Pedagóguslétszám szerint 1	Pedagóguslétszám szerint rendelkezésre áll
44.	Könyvtári dokumentum	500	Az óvodapedagógusok felkészüléséhez A nevelőszobában, ill. A csoportszobákban rendelkezésre áll
45.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához

			alkalmas legyen Rendelkezésre áll
46.	Számítógép, internet Hozzáféréssel, perifériákkal	1	Perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), Hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb. Rendelkezésre áll
47.	Orvosi szoba,elkülönítővel	Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett,biztosított;gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
Gyermeköltöző			
48.	Öltözőrekesz, ruhatároló, Fogas	Gyermeklétszám figyelembevételével	Öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló Gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
	Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	Gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
Gyermekmosdó, wc helyiség			
49.	Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	Gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
50.	Falitükör	Mosdókagylónként 1	Rendelkezésre áll
51.	Rekeszes fali polc (fogmosótartó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	Gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
	A	B	C
1	Egyéni tisztálkodó szerek	Gyermeklétszám szerint 1	Fésű, fogkefe, fogmosópohár Gyermeklétszám szerint 1 rendelkezésre áll
2	Tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként 1	Ruhakefe, körömkéfe, szappantartó Rendelkezésre áll

3	Fésűtartó	Csoportonként 1	Rendelkezésre áll
4	Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3 rendelkezésre áll
5	Abrosz	Asztalonként 3	Rendelkezésre áll
6	Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	Rendelkezésre áll
7	Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint 3-3	----- (saját ágyneműt használnak a gyerekek)
8	Hűtésre, melegítésre, adagolásra szolgáló Eszközök	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1-es típusú diabétessszel érintett gyermek esetében a speciális étkeztetésiigényekre tekintettel Rendelkezésre áll
III. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, Környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	Szennyes ruhatároló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
2.	Mosott ruhatároló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
3.	Automata mosógép	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ha a mosás helyben történik Rendelkezésre áll
4.	Vasaló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ha csoportok száma több mint 6, akkor 2 Rendelkezésre áll
5.	Vasalóállvány	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ha csoportok száma több mint 6, akkor 2 Rendelkezésre áll
6.	Szárítóállvány	Csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll

7.	Takarítóeszközök	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
8.	Kerti munkaeszközök, Szerszámok	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	Pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, Sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlők, seprűk Rendelkezésre áll
9.	Hűtőgép	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	Rendelkezésre áll
10.	Porszívó	Óvodánként (székhelyen és Telephelyen szintenként) 1-1	Pl.: lehet takarítógép Rendelkezésre áll
A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
	A	B	C
1.	1. JÁTÉKOK, JÁTÉKESZKÖZÖK (MENNYISÉG ESZKÖZFAJTÁNKÉNT)		
2.	Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, Barkácsolás) eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben	Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, lego; építő kockaés építőelemek; mágneses építők, fogaskerék készletek) Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll
3.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, Mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: akadálypálya elemei; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök) Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll

4.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: hangszerkészlet; furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cintányér, csengő) Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
5.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének Eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben	Az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek) Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll
6.	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a Kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben	Az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjátszótér eszközcsomag) Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll
7.	Ábrázoló tevékenységet Fejlesztő eszközök	Gyermekcsoportonként a Gyermeklétszám figyelembevételével	Az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei) Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
8.	A természeti-emberi-tárgyi Környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók) Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével rendelkezésre áll
9.	Munka jellegű Tevékenységek eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek	Az óvoda pedagógiai programja szerint

		30%-ának megfelelő mennyiségben	Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll
10.	A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	Digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas Eszköz	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Projektor, vagy interaktív kijelző Rendelkezésre áll
12.	Hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
13.	Diavetítő	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
14.	Vetítővászon	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
15.	Hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az óvoda pedagógiai programja szerint rendelkezésre áll
6.	Hangszer (gyermekeknek)	Gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Az óvoda pedagógiai programja szerint Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll
17.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben	Sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint Gyermekcsoportonként a gyermekek30%-ának megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll

2. Sz. MELLÉKLET

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség- és munkavédelmi eszközeiről

1.	a. Eszközök, felszerelések	b. Mennyiségi mutató	c. Megjegyzés
2.	csoporszoba	gyermekcsoportonként 1	csoportonként 60 m²/ csoporszoba rendelkezésre áll
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1 rendelkezésre áll	2 csoportonként 1 helyiség rendelkezésre áll
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 tornaszoba + 2 szertár rendelkezésre áll
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
6.	<i>óvodapszichológusi helyiség</i>	<i>ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	<i>Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.</i> nem releváns

7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	csoportonként 1 rendelkezésre áll
8.	igazgatói iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az igazgatóhelyettes, illetve tagintézmény-, intézményigazgatóhelyettes alkalmazása nem kötelező 1	rendelkezésre áll
9.	igazgatóhelyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
10.	tagintézmény-, intézményegységigazgató-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	nem releváns
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	rendelkezésre áll

12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	rendelkezésre áll (aula)
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	elkülönítő szoba rendelkezésre áll
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1 rendelkezésre áll	csoportonként rendelkezésre áll
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	csoportonként rendelkezésre áll (3 gyermek WC/ csoport)
18.	felöltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 óvodapedagógus 2 dajka/ konyhai dolgozó/ takarító

		amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	1 udvaros öltöző rendelkezésre áll
19.	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	3 felnőtt mosdó rendelkezésre áll
20.	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	4 alkalmazotti + 1 vendég WC helyiség rendelkezésre áll
21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	3 felnőtt zuhanyzó rendelkezésre áll

22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
25.	<i>főzőkonyha</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	<i>Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek</i> nem releváns.
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek. nem releváns
29.	földesárú raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek. nem releváns

30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek. nem releváns
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek. nem releváns
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	rendelkezésre áll

